

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Institutionen för Samhällsvetenskap

Revisionsplikt ur ett småbolagsperspektiv

**Pernilla Fahlman
Susanne Granlund**

Kandidatuppsats, Företagsekonomi C 15 hp

Juni 2008

Östersund

Förord

Vi vill börja med att framföra ett stort tack till vår handledare, Anna-Maria Jansson, som har hjälpt och stöttat oss under uppsatsens gång. Hon har varit en stor tillgång med sina åsikter och synpunkter.

Vidare vill vi tacka de medverkande företagen som hjälpt oss att utföra studien, utan dem hade uppsatsen inte varit möjlig. Vi vill även tacka familj och vänner som funnits till hjälp och stöttat oss under dessa veckor.

Östersund 2008-06-03

Pernilla Fahlman

Susanne Granlund

Abstrakt

Uppsatsens titel: Revisionsplikt ur ett småbolagsperspektiv

Slutdatum: Juni 2008

Nivå: Kandidatuppsats i Företagsekonomi C, Mittuniversitetet Östersund

Författare: Pernilla Fahlman och Susanne Granlund

Handledare: Anna-Maria Jansson

Bakgrund: Sedan 1988 har det funnits en lagstadgad revisionsplikt, alla svenska aktiebolag måste anlita en revisor för att granska företagets redovisning. I nuläget pågår en utredning på uppdrag av regeringen som ska undersöka behovet av revision i småföretag. Den huvudsakliga anledningen till att revisionsplikten bör avskaffas för de små bolagen är att revisionen idag innebär en stor ekonomisk börda för småbolagen. Även efter ett avskaffande är det troligt att de små företagen fortsätter att använda revisorn, då det bland annat finns krav från olika intressenter.

Problem: Vilka effekter får avskaffandet för de små aktiebolagen, i vilken utsträckning kommer de att fortsätta anlita revisorer?

Syfte: Syftet med studien är att beskriva hur ett antal små aktiebolag i Östersund ställer sig till avskaffandet av revisionsplikten.

Metod: Relevant information har sökts i form av litteratur, artiklar, rapporter och promemorior. Vidare utvecklades en intervjuguide och ett antal företag valdes ut till intervjuobjekt. För en god reliabilitet användes en bandspelare i samband med intervjuerna. Materialet sammanställdes och resulterade i ett empiriavsnitt som sedan analyserades gentemot den teoretiska referensramen.

Slutsats: Majoriteten av studiens företag kommer även efter ett avskaffande att behålla revisorn, men då främst som rådgivare.

Nyckelord: revisionsplikt, revisor, småbolag, aktiebolag, rådgivare

Abstract

Title: Statutory audit from a small enterprise perspective

Examination date: June 2008

Level: Final examination for Bachelor Degree in Business Administration

Author: Pernilla Fahlman and Susanne Granlund

Supervisor: Anna-Maria Jansson

Background: Since 1988 there has been a law for statutory audit in Sweden, all Swedish companies have to use an auditor to revise their annual report. An inquiry has been assigned by the Swedish government to exam the need of statutory auditing in small enterprises. The main reason to make the auditing voluntary for the small companies is that auditing today is a big financial burden for these companies. Even after abolition it is likely that the small enterprises will continue using the auditor, mainly because of the claims from different interested parties.

Problem: What effects will the abolition have for the small enterprises; in what way will they continue hiring the accountants?

Aim: The purpose of the thesis is to describe what a number of small enterprises in Östersund think about abolishing the statutory audit.

Method: Relevant information has been found in books, articles, reports and memorandums. A guide for the interviews was created and a number of companies were selected as respondents. To obtain a good reliability a tape-recorder was used during the interviews. The material was put together and resulted in an empirical section, which later was analyzed toward the theoretical frame of references.

Conclusion: The majority of the studied companies will keep the accountant, even after abolition. Although in the future they will use the accountant mainly as a financial advisor.

Keywords: “statutory auditing”, “small enterprises”, auditor, “financial advisor”

Begrepp och förkortningar

ABL – Aktiebolagslagen

BrB - Brottsbalken

FAR SRS – Branschorganisationen för revisorer och rådgivare

Holdingsbolag – Bolag som bildas för att utöva ledning och kontroll över andra företag genom förvärvad rösträtt.

IFAC – International Federation of Accountants

Intressenter – Lån- och kreditgivare, leverantörer, kunder, ägare, medarbetare, samhället/staten.

Mikrobolag – Företag med mindre än 3 miljoner i omsättning

RS – Revisionsstandard

SOU - Statens Offentliga Utredningar

VD – Verkställande Direktör

ÅRL - Årsredovisningslagen

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Problembakgrund	3
1.2 Frågeställning	4
1.3 Syfte	4
1.5 Disposition	5
2. Teoretisk referensram.....	6
2.1 Revisionens syfte.....	6
2.1.1 Företagets intressenter	6
2.2 Revisorns roller	8
2.2.1 Revisorns roll i småföretaget.....	9
2.3 Revisorns ansvar	10
2.3.1 Oberoende och jäv	10
2.3.2 Misstanke om brott.....	11
2.4 Revisionsprocessen	12
2.4.1 Planering.....	12
2.4.2 Granskning	13
2.4.3 Rapportering.....	14
3. Metod	15
3.1 Val av ämne.....	15
3.2 Val av metod	15
3.3 Förförståelse	16
3.4 Tillvägagångssätt.....	16
3.5 Informationsinsamling	17
3.6 Urval.....	18
3.7 Genomförande av intervjuer.....	18
3.8 Bearbetning av intervjuer	19
3.9 Metodreflektion	19
3.10 Källkritik	19
3.11 Reliabilitet och validitet	20
4. Empiri.....	21
4.1 Absoft AB	21
4.1.1 Företagsbeskrivning	21
4.1.2 Redovisning och revision i dagsläget.....	21
4.1.3 Relationen till revisorn	21

4.1.4 Företaget efter ett eventuellt avskaffande	21
4.2 Assistans Fyrklövern AB	22
4.2.1 Företagsbeskrivning	22
4.2.2 Redovisning och revision i dagsläget.....	22
4.2.3 Relationen till revisorn	22
4.2.4 Företaget efter ett eventuellt avskaffande	22
4.3 Hamngatan 12	23
4.3.1 Företagsbeskrivning	23
4.3.2 Redovisning och revision i dagsläget.....	23
4.3.3 Relationen till revisorn	23
4.3.4 Företaget efter ett eventuellt avskaffande	23
4.4 Lasses Kakelservice AB.....	24
4.4.1 Företagsbeskrivning	24
4.4.2 Redovisning och revision i dagsläget.....	24
4.4.3 Relationen till revisorn	24
4.4.4 Företaget efter ett eventuellt avskaffande	24
4.5 Mäklarhuset Sundströms	25
4.5.1 Företagsbeskrivning	25
4.5.2 Redovisning och revision i dagsläget.....	25
4.5.3 Relationen till revisorn	25
4.5.4 Företaget efter ett eventuellt avskaffande	25
4.6 Sammanfattning	26
5. Analys.....	27
5.1 Revisionens syfte.....	27
5.2 Revisorns roll i småföretaget.....	28
5.3 Revisionsberättelsens betydelse för intressenterna	29
5.4 Företagen efter ett avskaffande	30
6. Slutdiskussion.....	32
6.1 Revisionens syfte.....	32
6.2 Revisorns roll i småföretaget.....	32
6.3 Revisionsberättelsens betydelse för intressenterna	33
6.4 Företagen efter ett avskaffande	33
6.5 Slutsatser	34
6.6 Förslag till fortsatta diskussioner	34
7. Källförteckning.....	35
Bilaga 1	

1. Inledning

I avsnittet ges en överblick över revision samt en bakgrundshistoria för revisionsplikten. Vidare följer en frågeställning som kommer att besvaras i slutdiskussionen. Slutligen får läsaren ta del av syftet med uppsatsen, samt uppsatsens disposition.

Ordet *revision* kommer ursprungligen från det latinska ordet *revidere*, som betyder *återseende*, och syftar till att granska det som har inträffat.¹ Titeln revisor är inte på något vis skyddad, utan det finns olika sorters revisorer. Medan en auktoriserad eller godkänd revisor måste avlägga examen, finns det lekmanarevisorer som sköter revisionen i exempelvis ideella föreningar. För att undvika låg kvalitet på revisionen bör dock vissa grundkrav vara uppfyllda.² I ett större aktiebolag krävs att en av revisorerna är auktoriserad, medan det i ett småbolag räcker med en godkänd.³

Revisorn i företaget är den som har total inblick i verksamheten och ska se till att företaget får en förebyggande, stödjande och hjälpsam revision. Denne har till uppgift att genomföra en oberoende granskning av företagets redovisning och av dess förvaltning. Enligt ABL 9 kap. 3§, har revisorn även till uppgift att granska styrelsens och den verkställande direktörens arbete. Genom granskning får revisorn en helhetsbild som ligger till grund för revisionsberättelsen. Målet med revisionen är att intressenterna via berättelsen ska få oberoende information om företaget. Revisionsberättelsen ger intressenterna en garanti på att allt står rätt till i organisationen.⁴ Bolagsstämman är det organ i ett aktiebolag som har det avgörande ordet, stämman hålls vanligtvis under våren och det är då styrelse och revisor utses.⁵ Revisorn utses för fyra år i taget, förtida avgång kan antingen initieras av revisorn själv eller av bolagsstämman.⁶ Det grundläggande syftet med revision är att försäkra företagets ägare om att allt står rätt till i företaget. I många mindre företag är ägare, företagsledning och styrelse samma person, varav revisionen delvis förlorar sitt syfte. Revisorn delar, genom sitt godkännande, risken med företaget och dess intressenter.⁷

I ett mindre företag finns det ofta bara ett fåtal personer som företagsledarna diskuterar sitt företag med. I de flesta fall är revisorn den samtalspartner som företagsledarna vänder sig till i första hand. Revisorn intar därmed en central roll i företagsledningens nätverk. Det är inte ovanligt att revisorn även har en inblick i företagsägarens privata ekonomiska situation. För att ägaren ska få ut så mycket som möjligt av kontakten med revisorn, eftersträvar denne att skapa kontakt med en revisor som kan fungera både som samtalspartner och som rådgivare för funderingar utöver revisionsuppdraget.⁸

¹ Jerlinger, G. (1996) *Revisorn*, Stockholm: Utbildningsförlaget Brevskolan. Sid 9.

² Lundén, B. (2005) *Revision – Praktisk handbok för revisorer*, Näsviken: BL Information AB. Sid, 12-13.

³ Ds 1996:65. *Förtroenderevisorer i aktiebolag*. Stockholm: Justitiedepartementet.

⁴ Lundén, B. (2005) Sid, 22.

⁵ Bruzelius, L. Skärvad, PH. (2004) *Integrerad organisationslära*, Lund: Studentlitteratur. Sid, 412.

⁶ Arlebäck, S.O. (1999) *Privata aktiebolag*, Stockholm: Svenska Förlaget. Sid, 105.

⁷ Weje Sandén. *Privata Affärer*.

⁸ Svanström, T. (2004) *Revisorn som rådgivare*, Umeå: Print och media, Umeå Universitet. Sid, 61.

Enligt ABL 9 kap. 1 §, ska alla aktiebolag sedan 1988 ha minst en revisor.⁹ De små bolagen var särskilt utsatta för ekonomisk brottslighet varför beslutet om revisionsplikt fattades. Samma krav på revision gäller för samtliga bolag oavsett storlek. Idag är Sverige, tillsammans med Malta, ett av de sista länderna inom EU som har kvar revisionsplikten. Övriga nordiska länder har avskaffat sin allmänna plikt. EU:s medlemsländer får själva ta beslutet om revisionsplikt - det finns alltså inget krav på att avskaffa den.¹⁰ Medlemsländerna har enligt EG:s fjärde direktiv rätten att bortse från revisionsplikten. Som småföretag räknas enligt EG ett företag med färre än femtio anställda, <7,3 miljoner i omsättning, och <3,65 miljoner euro i balansomslutning.¹¹

Ett småbolag definieras i Danmark som ett företag med färre än tolv heltidsanställda, <3 miljoner i omsättning och <1,5 miljoner danska kronor i balansomslutning. Dock räcker det med att två av kraven är uppfyllda för att företaget ska undantas revisionstvånget. Ett holdingbolag är alltid, oavsett storlek, tvunget att använda revisor. De företag som väljer bort revisionen måste ta ett beslut på ordinarie bolagsstämma. I varje årsredovisning ska sedan en upplysning ges om att bolagsstämman valt bort revisionen.¹²

I England infördes 1993 ett undantag från revisionsplikten för mindre bolag. De värden som gäller för de omfattade bolagen har hittills ändrats tre gånger. Sedan 2004 ligger värdet för årsomsättning på den av EU maximalt tillåtna gränsen (7,3 miljoner euro). Undantagen gäller dock inte för publika bolag och bolag som driver en finansiell verksamhet.¹³ Noteras bör, att brittiska små aktiebolag inte helt motsvarar ett svenskt aktiebolag, utan snarare liknar ett svenskt handelsbolag.¹⁴

I Finland definieras ett småbolag som ett företag med en balansomslutning <100 000, en omsättning <200 000 euro och färre än tre anställda. I likhet med Danmark räcker det med att två av kriterierna är uppfyllda.¹⁵ I de bolag där bolagsordningen innehåller en bestämmelse om revisorer, kan inte revisionsskyldigheten avskaffas utan att bolagsordningen ändras (gäller för aktiebolag registrerade före 1/7 2007, när den nya revisionslagen trädde i kraft). Det är inte olagligt för ett mindre aktiebolag att avstå från revision mitt under en räkenskapsperiod. Dock rekommenderas, för tydlighetens skull, att revisionen slutförs för den aktuella perioden.¹⁶

⁹ Justitiedepartementet - *Förslag om avskaffande av revisionsplikten för små företag* (Pressmeddelande 2008-04-03)

¹⁰ <http://alltomrevision.wordpress.com/2006/12/18/bor-revisionsplikten-avskaffas-eller-behallas/> 2008-04-01

¹¹ Thorell, P. Norberg, C. (2005) *Revisionsplikten i små aktiebolag*. Stockholm: Svenskt Näringsliv. Sid, 11.

¹² Caroline Aggestam Pontoppidan. Balans.

¹³ Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 25.

¹⁴ ECON nr 2007-092. (2007) *Den samhällsekonomiska nyttan av revision*. Stockholm: FAR SRS. Sid, 9.

¹⁵ Dir 2006:128 *Tilläggsdirektiv till Utredningen om revisorer och revision; genomförande av EG-direktiv m.m. (2006:96)*. Stockholm: Justitiedepartementet.

¹⁶ Patent och Registerstyrelsen - *Handelsregisterproceduren då aktiebolag avstår från revision* 2008-04-03

1.1 Problembakgrund

År 2006 beslutades i Sverige vid ett regeringssammanträde att en utredning, med syftet att avskaffa revisionsplikten för småbolag, skulle äga rum. Justitierådet Bo Svensson fick uppgiften att skapa de författningsförslag som är nödvändiga när den svenska lagstiftningen ska anpassas till EG-direktivet. Utredningen, som inleddes 2007, ska undersöka behovet av revision i små företag, samt analysera de konsekvenser lagarna om revisionsplikt kan få för företagens intresser.¹⁷ 3 april 2008 lämnade Bo Svensson ett delbetänkande till Justitieminister Beatrice Ask. Utredningsförslaget innebär bland annat att endast privata aktiebolag ska innefattas av den på förslag borttagna revisionsplikten, börsnoterade aktiebolag kommer även i framtiden att vara bunden till revision. Förslag på gränsvärden för småbolag går i enlighet med EG:s fjärde direktiv, vilket innebär att mer än ett av följande kriterier ska vara uppfyllda:

- ◆ Mindre än 83 miljoner kronor i omsättning
- ◆ Mindre än 41,5 miljoner kronor i balansslutning
- ◆ Färre än 50 anställda

Om förslaget går igenom kommer den nya lagen att träda i kraft 1 juli 2010. Lagen kommer att tillämpas första räkenskapsåret som börjar efter 30 juni 2010. Regeringen har som mål att utredningen ska vara slutförd i september 2008.¹⁸

FAR SRS är kritiska till ett eventuellt avskaffande, de anser att regeringen bör ta fram en speciell företagsform anpassad till de små företagen, där revisionen är frivillig. Genom ett avskaffande av revisionsplikten fruktar de att förtroendet för aktiebolagen som företagsform i framtiden kommer att undermineras.¹⁹ FAR SRS anser att gränsvärdena är för höga, och att anpassningen bör ske i mindre steg. Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten stödjer FAR SRS förslag.²⁰ Även den svenska regeringen är medveten om de risker som finns, bland annat risken för exempelvis ökat skattefusk.²¹

I Danmark avskaffades revisionsplikten år 2006 för ungefär 75000 småbolag, vilket ledde till en ökad skattekontroll. Den primära orsaken till avskaffandet av revisionsplikten var regeringens önskan att minska kostnaderna för de mindre bolagen, vilket regeringen hoppades skulle leda till att företagen fick större konkurrenskraft inom EU. I december 2006 genomfördes en undersökning av 120 små företag. Undersökningen visade att endast 2% hade utnyttjat den nya lagen och valt bort revision, medan 83% hade valt att fortsätta med revisionen. Anledningen till att så många bolag valt en fortsatt användning av revision, är med hänsyn till företagets intresser.²²

¹⁷ Dir 2006:96. *Revisorer och revision; genomförande av EG-direktiven*. Stockholm: Justitiedepartementet.

¹⁸ Justitiedepartementet - *Förslag om avskaffande av revisionsplikten för små företag* (Pressmeddelande 2008-04-03)

¹⁹ FAR SRS – *Slopa inte revisionsplikten för aktiebolag! Inför istället en ny företagsform!* (Pressmeddelande 2006-12-14)

²⁰ Elisabeth Precht. Balans.

²¹ Weje Sandén. Privata Affärer.

²² Caroline Aggestam Pontoppidan. Balans.

År 2005 utnyttjade 60-70% av cirka 900 000 omfattade bolag i England undantaget från revisionsplikt. Utnyttjandet av undantaget är betydligt högre hos mikrobolagen.²³ Främsta skälet för att utnyttja undantaget var att småföretagen inte såg några fördelar med revisionen, samt för att minska företagets kostnader. De främsta skälen för att behålla revisorn var på begäran av företagsledaren, samt för att följa företagets policy.²⁴ Mindre engelska aktiebolag kan välja mellan att göra en sammanställning av räkenskaper, en frivillig revision, eller en kombination av de båda. En annan lösning är att inte använda något av alternativen, utan istället anlita en skatterådgivare.²⁵

De huvudsakliga argumenten för avskaffandet av revisionsplikten i Sverige är att revisionen i dagsläget fungerar som en ekonomisk börda för de små företagen, samt är tidskrävande för företagets ledning.²⁶ Även om revisionsplikten avskaffas för de små företagen kommer en stor del av företagen troligtvis fortsätta anlita en revisor, då det finns krav från exempelvis kreditgivare och skattemyndigheten.²⁷

En studie genomförd år 2006 av Tobias Svanström visar att de små företagen faktiskt vill ha kvar revisionsplikten. Företagen visar i allmänhet inga tecken på att revisionen skulle vara varken tidskrävande eller vara en för stor ekonomisk börda. Revisionen förefaller istället uppfattas som en process som ger företaget viktig kunskap och lärdom, samt ger en hög nytta för kostnaden. Tre fjärdedelar av de företag som ingick i studien uppgav att de har nytta av revisionsplikten, de ser en trygghet i att företagets kunder, leverantörer och konkurrenter får en trovärdig granskning av årsredovisning och förvaltning.²⁸

1.2 Frågeställning

Vilka effekter tror företagarna avskaffandet av revisionsplikten får för de små aktiebolag som väljer att utnyttja lagförändringen?

I vilken utsträckning kommer företagen att fortsätta anlita revisorer efter ett avskaffande av revisionsplikten?

1.3 Syfte

Syftet med uppsatsen är att beskriva hur några små aktiebolag i Östersund ställer sig till avskaffandet av revisionsplikten.

²³ Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 25.

²⁴ Ibid. Sid, 27.

²⁵ ECON nr 2007-092. (2007) Sid, 9.

²⁶ Svanström, T. Balans.

²⁷ Företagsombudsmannen – Promemoria nr 2 2007-03-13

²⁸ Svanström, T. Balans.

1.5 Disposition

Nedan återfinns en överskådlig bild av uppsatsens disposition.

Kapitel 1 Inledning	Här får läsaren en övergripande bild av revision och revisionsplikt. En beskrivning ges av uppsatsens problemformulering.
Kapitel 2 Referensram	Här ges en fördjupning av revisorns arbete och av revisionsprocessen.
Kapitel 3 Metod	Här får läsaren ta del av hur författarna gått till väga med uppsatsarbetet.
Kapitel 4 Empiri	De olika företagen beskrivs och deras åsikter om revision och revisionen återfinns.
Kapitel 5 Analys	I kapitlet får läsaren ta del av en analys som kopplar samman empiri och referensram.
Kapitel 6 Slutdiskussion	Här får läsaren ta del av författarnas egna åsikter om ämnet. Kapitlet avslutas med förslag till framtida diskussioner som författarna tycker är intressanta.
Kapitel 7 Källförteckning	Här listas den fullständiga referenslistan indelad i olika kategorier.

2. Teoretisk referensram

I avsnittet ges en beskrivning av revisorns arbete samt vilket ansvar denne har gentemot lagen. Läsaren får en inblick i revisionsprocessen och vad den innebär, samt en redogörelse av revisionens syfte.

2.1 Revisionens syfte

Huvudsyftet med revisionen är att företagets intressenter ska få en rättvisande bild av organisationens redovisning, ledning och styrelse. Intressenterna omfattas inte bara av företagets ägare, utan även av exempelvis leverantörer, kreditgivare och kunder. Revisorn finns till för att ge en viss kvalitet på informationen och för att ge en ökad tillförlitlighet till företagets ekonomiska situation. Det sägs att revisionen sker i ett samhällsintresse (public interest). För att näringslivet och samhället ska fungera är revision således en förutsättning.²⁹

Några fördelar med revisionen är att det alltid är ordning i räkenskaperna, företagets förvaltning är lagenlig, samt att det finns en kvalitet på offentligt publicerade räkenskaper. Vidare underlättar revisionen vid kredittagning från borgenärer och leverantörer, vid finansiering och vid skattekontroller. Revisionen bidrar även till att minska ekonomisk brottslighet samt hjälper till vid intern styrning och kontrollering. Den befriar aktiebolagsägaren från ett personligt ansvar.³⁰

2.1.1 Företagets intressenter

Företagets intressenter måste kunna lita på att informationen om företagets ekonomiska situation är korrekt. Vidare måste de kunna lita på företagets förvaltning. Bolagets styrelse och VD är ansvariga för att informationen är korrekt, medan revisorn ska säkra kvaliteten på den.³¹ Intressenternas förväntningar på revisionen är att den är genomförd av en kompetent och oberoende person, det vill säga en kvalificerad revisor. Revisionen ska garantera att räkenskaperna är korrekta och att årsredovisningen är tillförlitlig. I och med den rapporteringsskyldighet revisorn har finns en förväntan om att revisorn även ska underlätta skattekontrollen, samt assistera vid brottsbekämpning.³²

Intressenterna har en direkt eller indirekt nytta av revisorns arbete. Företagsledningen har i många fall ett stort behov av en regelbunden kontakt med revisorn. Om denne inte skulle utföra de uppgifter som görs i dagsläget, skulle intressenterna tvingas göra egna kontroller av företagets ekonomiska rapportering.³³

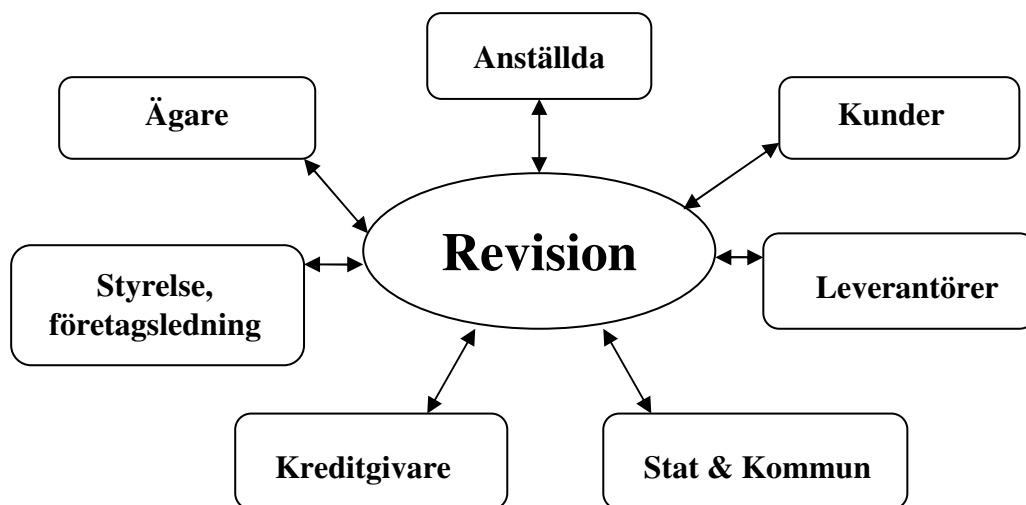
²⁹ FAR Förlag (2006) *Revision – en praktisk beskrivning*. Stockholm: FAR Förlag. Sid, 19.

³⁰ Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 36.

³¹ FAR Förlag (2006) Sid, 19.

³² Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 33.

³³ FAR Förlag (2006) Sid, 20.

Figur 2.1 Intressentmodellen vilken visar sambandet mellan revisionen och företagets intressenter.³⁴

Ägare – Ägarna är den primäre intressenten i företaget. Först när företaget har mer än en ägare är revisionen motiverad.³⁵ I ett större företag har ägaren en begränsad insyn då de vanligen inte ingår i företagets ledning. De måste förlita sig på styrelsens och den verkställande direktörens utlämnade information.³⁶ Ett bolag med bara en ägare, som ofta är fallet i ett småbolag, behöver i regel ingen revision. Ägaren har redan full insyn i verksamheten, och behöver därmed ingen garanti på att årsredovisningen är tillförlitlig.³⁷

Styrelse och företagsledning – Revisorn är den som ledningen vänder sig till när de har ekonomiska frågor som faller både inom såväl som utanför revisionsuppdraget. Revisorn finns även där för att ge ett annat perspektiv på omständigheter i företaget.³⁸ För företaget är det ofta mer ekonomiskt fördelaktigt att köpa tilläggstjänster av revisorn istället för att gå till en fristående konsult, då denne redan har en omfattande insyn i verksamheten. Via revisorn kan företagsledningen även få erfarenheter av andra företag denne reviderat.³⁹

Kreditgivare – I ett småbolag innehar kreditgivarna rollen som den största och mest betydelsefulla intressenten. De är i regel alltid positivt inställda till revision.⁴⁰ Banker och andra kreditgivare kräver alltid en garanti på att företaget kan betala tillbaka sina lån. Därmed är det viktigt att den ekonomiska situationen har granskats av en revisor för att kreditgivaren ska få en rättvisande bild av verksamheten.⁴¹

³⁴FAR Förlag (2006) Sid, 27.

³⁵ Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 36.

³⁶ FAR Förlag (2006) Sid, 20.

³⁷ Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 36.

³⁸ FAR Förlag (2006) Sid, 21.

³⁹ Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 37.

⁴⁰ Ibid. Sid, 37.

⁴¹ FAR Förlag (2006) Sid, 20.

Stat och kommun – Stat och kommun är en bidragande faktor till företagets verksamhet i och med att de kan bidra med exempelvis finansiella hjälpmedel. Intressenten vill i gengäld ha samhällsansvariga företag som betalar skatt för sin årsvinst.⁴² Det är viktigt att stat och kommun har tillit till företagets redovisning då denna ligger till grund för skatter och avgifter. Revisorn har som skyldighet att rapportera fel och brister i företagets redovisning.⁴³

Leverantörer – Intressenten bidrar till verksamheten då de tillhandahåller företaget med varor och tjänster. I utbyte vill de handla med en pålitlig kund som har en god återbetalningsmöjlighet.⁴⁴

Kunder – Kunderna är en av de viktigaste intressenterna för företaget. De bidrar till verksamheten genom att betala för företagets tjänster och produkter.⁴⁵ För att kunderna ska få en garanti på att företaget kan fortsätta sina leveranser vill de ha en trovärdig bild av dess ekonomiska situation.⁴⁶

Anställda – De anställda är bundna till företaget på ett personligt plan, då de ofta är beroende av en framtid inom organisationen. De behöver veta att deras lön kommer att betalas ut inom en överskådlig framtid.⁴⁷

Revisionen tillför företaget ett mervärde både internt och externt. Således minskar i regel nyttan med revisionen ju mindre bolaget är.⁴⁸

2.2 Revisorns roller

En revisor har ofta två olika roller i ett företag - dels som granskare av företagets verksamhet, och dels som rådgivare både i anslutning till uppdraget och vid sidan av. Rollen som granskare, vilken är den mest centrala biten i arbetet, innebär att revisorn ser över förvaltningen och den ekonomiska informationen. Arbetet avslutas med en rapport som är avsedd att användas både av uppdragsgivaren och av någon annan, exempelvis vid lagstadgad revision. Rollen som rådgivare innebär att revisorn i samband med granskningsuppdraget gjort iakttagelser. Den civilrättsliga lagstiftningen reglerar de rättigheter och skyldigheter revisorn har i sitt arbete, i de fall situationen inte regleras av de olika etiska och lagstiftade reglerna. Revisorn fungerar även som fristående rådgivare inom frågor som har ett naturligt samband med revisionsverksamheten. I den fristående rollen styrs revisorns arbetsuppgifter främst av uppdragsgivarens behov. Även om uppdragsgivaren har behov av viss rådgivning, måste revisorn ta hänsyn till de begränsningar som följs av lagen och av god sed. Rådgivningen får inte innebära att revisorns självständighet och oberoende riskeras.⁴⁹

⁴² Bruzelius, L. Skärvad, PH. (2004) Sid, 75-76.

⁴³ FAR Förlag (2006) Sid, 21.

⁴⁴ Bruzelius, L. Skärvad, PH. (2004) Sid, 75.

⁴⁵ Ibid. Sid, 75.

⁴⁶ FAR Förlag (2006) Sid, 21.

⁴⁷ Ibid. Sid, 21.

⁴⁸ Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 37.

⁴⁹ FAR Förlag (2006) Sid, 127-129.

2.2.1 Revisorns roll i småföretaget

Ledaren i ett småföretag har ofta ett enskilt ansvar för beslutsfattandet i verksamheten, och vill kanske inte diskutera ekonomiska frågor med någon annan i företaget. Revisorn blir därmed ofta den naturliga rådgivaren, då denne redan har en grundlig insyn i företaget. Rådgivning har även ett förebyggande ändamål, vilket innebär att lagar och förordningar efterlevs. Revisorn ger råd och synpunkter, men är dock ej involverad i beslutsfattandet.⁵⁰ I allmänhet uppfattar revisorn att dennes relation till småföretagaren har en väl uppbyggd grund. Företagarna har i allmänhet en annan uppfattning, och är i regel mindre engagerade. De är ofta inte helt medvetna om revisorns roll och vilken nytta denne kan ge. Att revisorn även kan verka som rådgivare är vissa företagare inte medvetna om, medan andra tar tjänsten för given. Företagen i allmänhet förväntar sig dock ett arbete som sträcker sig utöver det initiala uppdraget.⁵¹ Revisorn och intressenterna har ofta en skild uppfattning om vilket ansvar revisorn har. Effekten av denna skillnad kallas för förväntningsgap och kan uppstå gällande realiteten i redovisningen, ekonomiska svårigheter och konkurs, samt vid förskingringar och andra bedrägerier. Problemet med förväntningsgap kan lösas med två enkla insatser; antingen förklarar revisorn för intressenterna vad rollen som revisor innebär samt vad lagstadgad revision innefattar, eller så visar företaget tydligare vad som är VD:ns, styrelsens samt revisorns ansvar.⁵²

I första hand är kontakten med revisorn på konsultbasis, vilket senare kan leda till att anlita denne gällande frågor utöver revisionsuppdraget. Då revisorn är djupt insatt i företagets ekonomiska situation faller det sig naturligt att denne även blir företagarens rådgivare. Den kunskap revisorn besitter genom revisionsuppdraget, ligger sedan till grund för rollen som rådgivare.⁵³

I början av relationen mellan revisor och företagare innebär kontakten till stor del rådgivning, som exempelvis ”fundera på det här innan ni tar beslut”. Relationen utvecklas sedan till en konstruktiv dialog om företagets tillstånd och framtid. Relationen mellan revisorn och den mindre företagaren tenderar att vara långsiktig, ofta i flera decennier. På grund av den uppbyggda relationen behåller företagaren ofta revisorn, trots att företaget kanske inte får maximalt värde för pengarna.⁵⁴ Revisorns rådgivning kan dock endast utföras i begränsad omfattning, det kan annars uppfattas som att denne reviderar sitt eget arbete. Många småföretagare måste därför i vissa fall anlita en andra revisor för att få den välbehövliga rådgivningen.⁵⁵

Det är inte ovanligt att revisorn även har en inblick i företagarens privata ekonomiska situation, då denna ofta är förenad med företaget. För att företagaren ska få ut så mycket som möjligt av kontakten med revisorn eftersträvar denne att skapa kontakt med en revisor som kan fungera både som samtalspartner, och som rådgivare för funderingar utöver revisionsuppdraget.⁵⁶

⁵⁰ Ibid. Sid, 129-130.

⁵¹ Svanström, T. (2004) Sid, 64-65.

⁵² FAR Förlag (2006). Sid, 131-132.

⁵³ Svanström, T. (2004) Sid, 64-65.

⁵⁴ Ibid. Sid, 61-62.

⁵⁵ Företagsombudsmannen – Promemoria nr2 2007-03-13

⁵⁶ Svanström, T. (2004) Sid, 61.

Det bör finnas i åtanke att det finns en viss risk i att anlita revisorn för sidouppdrag, det kan medföra att revisorn inte längre är helt självständig och objektiv i uppdraget.⁵⁷

2.3 Revisorns ansvar

Revisorn ska alltid arbeta enligt god revisors- och revisionsred, vilket innebär att denne ska följa de yrkesetiska reglerna som finns för revisorer, samt följa de rekommendationer som finns för hur en revision ska utföras.⁵⁸ Revisorn har ett ansvar både mot sig själv, mot företaget och gentemot företagets intressenter. Skyldigheten finns att informera styrelse och ledning om ogynnsamma förhållanden som upptäcks i granskningen.⁵⁹ Revisorn ska alltid ha en skeptisk inställning när revisionen genomförs. En bedömning ska göras gällande riskerna för fel och bedrägerier i företagets förvaltning, vilket främst gäller det som kan påverka företagets resultat och ställning. Bedrägerier och fel kan alltid förekomma i redovisningen, men det är dock inte säkert att revisorn upptäcker dem - i sin granskning måste denne rikta in sig på hur tillförlitlig redovisningen är.⁶⁰ Revisionsberättelsen ska kunna ses som en garanti på att inga allvarliga fel uppstått under året. I de fall revisorn låter bli att anmärka på brister i den interna kontrollen, kan denne drabbas av skadestånd. Skadeståndet uppgår maximalt till det belopp motsvarande den skada som uppstått genom att anmärkningen inte framförts. Handlar det om ett varaktigt förbiseende, uppgår skadeståndet till ett belopp motsvarande hela skadan för den olönsamma verksamheten. Revisorn har enligt lag skyldigheten att inneha en ansvarsförsäkring, vilken ska möjliggöra ersättning för de eventuella skador revisorn åsamkat företaget.⁶¹

Revisorn har alltid tystnadsplikt gentemot företaget, den information som delges i revisionsarbetet får inte föras vidare. Den enda information revisorn får delge utomstående är vad som finns i revisionsberättelsen. Revisorn har dock skyldigheten att lämna upplysningar till behöriga, till exempel årsstämma, medrevisor, moderföretagsrevisor, en eventuell ny revisor, lekmannarevisor och konkursförvaltare. Vid misstanke om brott är revisorn dessutom skyldig att lämna information till brottsmålsundersökningen. Tystnadsplikten betyder även att revisorn inte får dra nytta av sina kunskaper om företaget för sin egen vinning eller för att orsaka skada för någon annan.⁶²

2.3.1 Oberoende och jäv

En kvalificerad revisor ska alltid arbeta efter ett omfattande etiskt och juridiskt regelverk när denne utför sitt uppdrag i företaget. Sedan ett flertal år tillbaka har det funnits regler gällande revisorns oberoende. På grund av revisorernas utökade rådgivningsstöd har reglerna skärpts och skrivits om.⁶³ Reglerna gäller för samtliga bolag i Sverige, det görs ingen skillnad mellan små och stora bolag. På grund av dessa bestämmelser får skärpningar av reglerna konsekvenser även för de små bolagen.⁶⁴

⁵⁷ FAR Förlag (2006) Sid, 130.

⁵⁸ FAR Förlag (2006) Sid, 24.

⁵⁹ Arlebäck, S.O. (1999) Sid 136-138.

⁶⁰ FAR Förlag (2006) Sid, 73-74.

⁶¹ Arlebäck, S.O. (1999) *Privata* Sid 136-138.

⁶² FAR Förlag (2006) Sid, 119.

⁶³ Svanström, T. (2004) Sid, 73.

⁶⁴ Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 19.

För att revisorn ska få ett stöd i sitt arbete med att urskilja möjliga hot mot oberoendet, finns IFAC:s etiska regler.⁶⁵ SRS har tagit fram en analysmodell för att vägleda revisorerna i deras uppdrag i små och medelstora företag. I vägledningen ger SRS förslag på hur reglerna bör tillämpas, vidare ges även exempel på hur olika motåtgärder kan utföras.⁶⁶

För att kunna förlita sig på en revisionsberättelse behövs säkerheten att revisorn inte påverkats av andra intressen än att genomföra en bra revision. Enligt jävsreglerna, som bland annat finns i ABL, får revisorn inte äga några aktier, ingå i ledningen, eller medverka i bokföring och förvaltning av företaget. Revisorn får heller inte ingå i personalstyrkan eller vara beroende av företaget, dess styrelse eller VD. Den utvalde revisorn får inte ha några släkt- eller familjeband till företaget och dess ledning. Det är heller ej tillåtet för revisorn att låna pengar av företaget. I ett koncernförhållande kan inte revisorn revidera dotterbolaget om denne inte är kvalificerad för att revidera moderbolaget. Reglerna gäller för alla som arbetar med revisionsuppdraget, det vill säga även exempelvis assistenter.⁶⁷

Bolagsstämman utser revisorn samtidigt som denne får sitt arvode. Även om revisionen utförs för intressenternas räkning, är det bolaget som betalar för granskningen. Då det är företagsledningen som utser revisorn, har revisorn goda skäl att hålla sig väl med ledningen. I ett småbolag är ägare och styrelse i regel samma person, vilket får som konsekvens att den som ska granskas utser vem som ska granska. I ett sådant fall utförs revisionen uteslutande för de andra intressenterna. För att revisionen ska vara oberoende i ett litet företag, borde det falla sig naturligt att någon annan än företagsledaren utser revisorn.⁶⁸

2.3.2 Misstanke om brott

Revisorn ska enligt ABL i vissa fall anmäla till åklagare om misstanke finns att VD eller styrelseledamot gjort sig skyldig till brott.⁶⁹ Tilläggas bör att revisorn inte behöver anmäla alla typer av brott, utan endast de som kan vålla företaget eller dess intressenter skada. Då staten ingår i företagets intressenter ingår även skatterelaterade brott i revisorns anmälningsskyldighet.⁷⁰ Innan rapport lämnas till åklagaren, ska styrelsen omgående underrättas om revisorns brottsmisstanke. Styrelsen har sedan fyra veckor på sig att åtgärda de skadliga effekterna av brottsförloppet - om så sker undslipper revisorn sin anmälningsskyldighet till Ekobrottsmyndigheten. I de fall styrelsen inte agerar inom tidsfristen ska revisorn avgå sitt uppdrag.⁷¹

Revisorn har en skyldighet att kontrollera identitet på de klienter denne gör affärer med eller genomför transaktioner åt.⁷² Om revisorn i sin granskning upptäcker en händelse som kan tolkas som penningtvätt, ska händelsen enligt BrB rapporteras till Finanspolisen. Revisorn har sedan tjugofyra timmars tystnadsplikt från det att polisens undersökning inletts.⁷³

⁶⁵ Svanström, T. (2004) Sid, 76.

⁶⁶ Svanström, T. (2004) Sid, 83.

⁶⁷ FAR Förlag (2006) Sid, 113.

⁶⁸ Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 33-34.

⁶⁹ FAR Förlag (2006) Sid, 81.

⁷⁰ Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 22.

⁷¹ FAR Förlag (2006) Sid, 81.

⁷² Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 23.

⁷³ FAR Förlag (2006) Sid, 82-83.

Bryter revisorn mot tystnadsplikten med uppsåt eller oaktsamhet, *culpa*, kan denne dömas till böter, men behöver inte avgå från revisionsuppdraget - till skillnad mot ABL:s bestämmelser.⁷⁴ Anmälningssplikten angående penningtvätt har inte som primärt syfte att skydda bolagets intresser, utan syftar istället till att motverka allvarlig kriminalitet.⁷⁵

2.4 Revisionsprocessen

2.4.1 Planering

För att revisionen ska kunna genomföras på ett optimalt sätt, är det nödvändigt att revisionsarbetet planeras noggrant. Planeringen ska innehålla det som ska granskas, samt ange hur grundligt granskningen ska utföras.⁷⁶ En del av planeringen innebär att revisorn bestämmer vilka områden i redovisningen som ska granskas, vidare ska arbetet delas upp och fördelas. Planeringen är en viktig del för att kunna identifiera problem och för att få arbetet gjort snabbt och effektivt. Det är nödvändigt att revisorn är insatt i företaget och dess verksamhet för att kunna utföra planeringen.⁷⁷ Revisionen börjar med en informationsinsamling, där revisorn samlar in, analyserar och bedömer en mängd information. En korrekt utförd informationsinsamling resulterar i ett utförligt underlag - ett urval genomförs för att rikta granskningen mot de områden där risken för väsentliga fel är som störst. Resultatet av den insamlade informationen används både vid revisionen av företagets förvaltning och av dess redovisning.⁷⁸

I revisionssammanhang avgör väsentligheten vilken inriktning revisionsarbetet ska ha, samt hur omfattande arbetet ska bli. Bedömningen av risker avgör tillsammans med bedömningen av väsentlighet vad som ska granskas samt när och hur granskningen ska utföras. Analysen gör det lättare att hitta väsentliga fel i redovisningen eller i den interna kontrollen. Den ger också underlag till att bedöma om ledningen utsätter företaget för risker som kan förorsaka skada utan att ge fördelar i liknande omfattning. Revisionsrisk kallas risken för att revisorn ska göra ett oriktigt yttrande i revisionsberättelsen. Affärsrisken i företaget påverkar inriktning och omfattning av revisionen.⁷⁹

Revisionsplanen innefattar bland annat vad och hur mycket som ska granskas, när det ska utföras, samt den beräknade tidsåtgången. För själva granskningen formuleras ett granskningsprogram, vilket är en formulerad arbetsinstruktion för de som utför granskningen. Programmet blir efter hand en dokumentation över vad som har gjorts under arbetets gång.⁸⁰ Instruktionen arbetas fram av en erfaren revisor, som dock inte måste vara den av bolagsstämman utsedde revisorn. Den kunskap som kommit fram under informationsinsamlingen ligger sedan till grund för granskningsprogrammet. I programmet bestäms exempelvis vilka nyckelkontroller som ska kontrolleras, hur omfattande kontrollerna ska vara, vilka granskningsåtgärder som ska användas, samt när arbetet ska utföras.⁸¹

⁷⁴ FAR Förlag (2006) Sid, 82-83.

⁷⁵ Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 23.

⁷⁶ Moberg, K. (2003) *Bolagsrevisorn*. Stockholm: Norstedts Juridik AB. Sid 114.

⁷⁷ FAR Förlag (2007) *Samlingsvolymen 2007 Del 2*. Stockholm: FAR Förlag. Sid, 404.

⁷⁸ FAR Förlag (2006) Sid, 33-34.

⁷⁹ Ibid. Sid, 36-39.

⁸⁰ Ibid. Sid, 54-55.

⁸¹ Ibid. Sid, 54-55.

2.4.2 Granskning

Granskningens främsta syfte är att ge en grund till revisorns ställningstaganden i revisionsberättelsen. I granskningen av företagets förvaltning ska revisorn skaffa ett revisionsbevis för att bedöma ifall ersättningsskyldighet åligger styrelseledamot eller VD till följd av försummelse eller åtgärd som kan skada företaget. Beviset ska även bedöma huruvida fullgörandet av bokföringsskyldigheten är uppfyllt, samt andra eventuella överträdelser av ABL. Det finns inga egentliga skillnader mellan små och stora företag, i avseende till granskningens mål och syfte.⁸²

Ett revisionsuppdrag organiseras olika beroende på storleken på företaget. Vid revision i exempelvis ett medelstort företag sköts revisionen av tre personer med olika funktioner och kunskaper:

- ♦ *Uppdragsansvarig (vald revisor)*- Sköter upplägget av informationsinsamlingen, fastställer revisionsplanen och granskningsprogrammet. Sköter den formella kontakten med klienten. I den slutliga delen av revisionen bedömer den valda revisorn ledningens förvaltning, samt vidtar åtgärder för att med skälig säkerhet kunna signera årsredovisningen och lämna en revisionsberättelse. Den valda revisorn bestämmer även hur revisionsberättelsen ska se ut.
- ♦ *Granskningsledare* – Sköter den löpande kontakten med klienten, samt ansvarar för revisionsmedarbetarens arbete. Ger förslag till revisionsplanen, revisionsbudgeten och granskningsprogrammet. Samverkar med de eventuella specialister som arbetar med uppdraget, samt sammanfattar väsentligheter. Rapporterar löpande till den valda revisorn.
- ♦ *Revisionsmedarbetare* – Utför granskning enligt granskningsprogrammet, samt sammanfattar granskningens resultat. Dokumenterar granskningen och arkiverar material. Rapporterar löpande till granskningsledaren.⁸³

Vid revision i ett mindre företag kan den utvalda revisorn även inneha rollen som granskningsledare, samt delegera vissa uppgifter till revisionsmedarbetaren. Ett litet uppdrag granskas ofta enbart av den valda revisorn.⁸⁴

Att löpande under året följa vad som händer i företaget är parallellt med god revisions sed. För att revisorn ska kunna få en god bild av verksamheten tar denne del av protokoll, prognoser, budgetar och periodbokslut, för att sedan göra en egen analys av företagets utveckling. Genom att under året löpande granska företaget kan revisorn uppmärksamma ledningen på brister i redovisningen i god tid före bokslutet, vilket även innebär att revisorn hinner uppmärksamma revisionsproblem och ändra granskningsplaneringen.⁸⁵ Under granskningsarbetet ska löpande dokumentering ske för att effektivisera granskningen. Dokumentationen ska innefatta samtliga moment i revisionsprocessen, från planering till rapportering.⁸⁶

⁸² FAR Förlag (2006) Sid, 57-58.

⁸³ Ibid. Sid, 58-59.

⁸⁴ Ibid. Sid, 60.

⁸⁵ Ibid. Sid, 71.

⁸⁶ Ibid. Sid, 78.

2.4.3 Rapportering

Revisorn lämnar olika slags rapporter, både muntliga och skriftliga, till företagets olika beslutsfattare. Innehållet i rapporten kan bestå av observationer och kritiska synpunkter på företagets interna kontroll. Vid kritiska synpunkter lämnas även konstruktiva förslag till förbättring. Rapporten kan även innehålla information om brister i de interna informations- och kommunikationssystemen. Innan revisionsberättelsen produceras måste de påpekade bristerna åtgärdas. Det är viktigt med en öppen kontakt mellan företagsledare och revisor, allvarliga fel och brister ska alltid rapporteras till VD, samt i vissa fall även till styrelsen. I de fall felet är så allvarligt att företagets årsredovisning inte är upprättad enligt ÅRL eller enligt god redovisningssed, är det nödvändigt att felet tas upp i revisionsberättelsen.⁸⁷

I revisionsberättelsen, som är den enda offentliga rapporten som lämnas årligen, rapporterar revisorn till årsstämman ifall årsredovisningen upprättats i enlighet med ÅRL. En revisionsberättelse ska utformas enligt standarden RS 709, om den är utan anmärkningar. Det är viktigt att ha i åtanke att en standardisering av revisionsberättelsen inte är en garanti för att allt är korrekt. Om revisorn upptäcker något som är avvikande, eller ifall revisionsarbetet av någon anledning tvingats avvika från god redovisningssed, ska det tydligt framgå i berättelsen. Även efter räkenskapsårets utgång ska revisorn granska händelser, fram till det att revisionsberättelsen signeras. Berättelsen ska, tillsammans med företagets årsredovisning, slutligen lämnas in till Bolagsverket inom en månad efter fastställandet av resultat- och balansräkningen.⁸⁸

För att knyta ihop revisionsberättelsen med årsredovisningen gör revisorn en *revisorspåteckning* på årsredovisningen. Ifall berättelsen skrivs direkt på årsredovisningen är det inte nödvändigt med en påteckning. Företaget måste publicera både den fullständiga årsredovisningen och revisionsberättelsen samtidigt.⁸⁹

⁸⁷ FAR Förlag (2006) Sid, 93-94.

⁸⁸ Ibid. Sid, 94-95.

⁸⁹ Ibid. Sid, 101.

3. Metod

I avsnittet ges en ingående beskrivning av hur författarna gått tillväga med uppsatsen. Läsaren får en bild av hur arbetet har fortlöpt och hur ämne, litteratur och metod har valts ut. Avsnittet avslutas med en kritik av valda källor.

3.1 Val av ämne

Sedan ett tag tillbaka har redovisning varit ett intresse, varför det föll sig naturligt att skriva en uppsats inom ämnet. Främsta orsaken till att diskutera revisionsplikten var att det är ett omdebatterat ämne i dagsläget, samt högst aktuellt då den pågående utredningen ska vara klar i höst. Utredningen omfattar landets småföretagare, varför ett småbolagsperspektiv valdes - det uppfattades intressant att undersöka vad småföretagare i Östersund anser om revisionen och revisionsplikten avskaffande. Utifrån det uppkomna intresset bildades en frågeformulering som kom att ligga till grund för uppsatsen.

Medvetenheten fanns om att tidigare forskning varit omfattande, men vid beaktande av pågående utredning fanns goda förhoppningar om att bidra med något ytterligare. Målet med uppsatsen var att ge en bild av hur några av Östersunds småföretagare ser på ett avskaffande av revisionsplikten. Avgränsningen till företag i Östersund gjordes med anledning av att majoriteten av forskningen i ämnet genomförts i landets södra delar.

3.2 Val av metod

Den valda metoden blev en kvalitativ metod som utfördes genom en intervju av de olika företagen. I en kvalitativ metod försöker forskaren sätta sig in i respondentens situation och se problemet utifrån dennes perspektiv⁹⁰. Avsikten med studien var att se vilka effekter företagen tror att de små företagen får vid ett avskaffande av revisionsplikten, och huruvida de i framtiden kommer att fortsätta anlita revisorn eller ej. Genom att välja en kvalitativ forskningsmetod blir det författarnas uppfattning eller tolkning av den insamlade informationen som ligger till grund för den empiriska studien⁹¹.

Ur undersökningen önskades relevant information från ett litet antal företag, varför det fanns en eftersträvan om bästa möjliga återgivning. För att få en avslappnad relation mellan intervjuaren och företagaren användes en intervjumall utan fasta frågor eller svarsalternativ, vidare uppmuntrades intervjuobjektet till att tala fritt. Den främsta anledningen till att valet föll på en intervju var för att få så utförliga svar som möjligt med hjälp av en personlig kontakt.⁹²

⁹⁰ Holme, I. M. Solvang, B. K. (1997) *Forskningsmetodik*, Lund: Studentlitteratur. Sid, 92.

⁹¹ Ibid. Sid, 78.

⁹² Ibid. Sid, 78.

3.3 Förförståelse

Tidigare studier på Ekonomiprogrammet har givit kunskaper inom Företagsekonomi på både A-, B- och C-nivå. Samtliga nivåer har innehållit redovisningskurser vilka har givit en bra förståelse för hur företagets redovisning går till. Kursen i Koncernredovisning på C-nivå innehöll ett revisionsavsnitt som gav en bra grund för ämnesvalet. Även kurser inom Rättsvetenskap har varit till stor nytta för arbetet, de har givit en förståelse för lagar och regler angående företagets verksamhet och dess förordningar vid redovisning och revision. En kurs i Informatik om Datoranvändning har givit goda kunskaper inom Office-paketet och framförallt Word, som varit till stor hjälp vid utformandet av uppsatsen. Författarna har under sina år på Ekonomiprogrammet samarbetat på samtliga PM och arbeten, vilket har resulterat i kunskaper som varit till hjälp under arbetet med uppsatsen.

3.4 Tillvägagångssätt

När ämnet väl var valt, bokades en tid med en potentiell handledare för att få vidare vägledning hur arbetet skulle fortgå. Arbetet påbörjades med hjälp av skapandet av ett ”uppsatsskelett”, som sedan fylldes på under arbetets gång. Att skapa rubrikerna innan texten kom på plats upplevdes som ett effektivt och lätttsamt sätt att arbeta, därigenom kunde den viktigaste informationen insamlas. I sökandet av informationen har sökmotorer som Google⁹³ samt kartotek på ortens bibliotek använts, vilket har resulterat i flertalet böcker, rapporter och artiklar. Besök har gjorts till Mittuniversitetets bibliotek där tidningen Balans har kommit till stor nytta. Flertalet artiklar från tidningen har legat till grund för uppsatsens inledning och referensram. För att urskilja den relevanta informationen har författarna tillsammans och på egen hand läst igenom det anskaffade materialet. Tidigare års studier har resulterat i en mängd kurslitteratur vilken har kommit till användning även till denna uppsats. Informationsinsamlingen har fortgått under uppsatsens gång, även om avsikten fanns att teoriavsnittet var klart, upptäcktes att mer information krävdes. Den slutliga informationen har valts ut för att stämma överens med de frågor företagen fick svara på.

Vidare skapades intervjufrågor som förberedelse inför kommande intervjuer. Anledningen till att undersökningen utfördes i form av intervjuer var att skapa en personlig kontakt med företagarna, och för att få så utförliga svar som möjligt. Intervjufrågorna skapades utifrån problemformuleringen och den teoretiska referensramen. Sedan bildades urvalskriterium där ett gränsvärde sattes vid en årsomsättning på tio miljoner kronor. En lista gjordes över potentiella företag där företagets ungefärliga omsättning återfanns. Utifrån listan etablerades kontakt med ett antal olika företag och möten bokades in med de intresserade. Fem intervjuer genomfördes med hjälp av bandspelare, för att sedan sammanställas till det empiriska resultatet.

Nästa steg i uppsatsarbetet var att knyta ihop den teoretiska referensramen med empirin genom en analys. De likheter och skillnader som fanns mellan företagen skrevs ner för att återkopplas med teorin.

⁹³ <http://www.google.se>

Författarnas åsikter om undersökningens slutgiltiga resultat skrevs ner i slutdiskussionen. I avsnittet gjordes ett försök till att svara på uppsatsens problemformulering. Vidare skapades förslag till fortsatta diskussioner inom ämnet.

Under arbetets gång har en bra kontakt hållits med handledaren, vilket resulterat i diskuterande och påpekanden som sedan lett till det slutgiltiga resultatet. Kontakten har skötts via e-mail och genom handledarmöten varje eller varannan vecka.

3.5 Informationsinsamling

När kontakten med handledaren hade inletts gavs tips om eventuella källor som kunde vara aktuella för uppsatsen. Sökningar gjordes via Internet där potentiella böcker och tidningar hittades. De sökmotorer på Internet som användes var främst Google⁹⁴ och olika närbibliotek⁹⁵. De sökord som gett positivt resultat har varit "revisionsplikt", "revision", "småbolag", och "aktiebolag" - antingen enskilt eller kombinerat med varandra. För att beskriva revisionen ur ett småbolagsperspektiv har Tobias Svanströms bok "*Revisorn som rådgivare*" varit till stor hjälp. Boken, som är en licenciatuppsats från Umeå Universitet, bygger på en undersökning gjord 2004 där relationen mellan revisor och småföretagare skildras.

Under våren 2008 läste författarna en kurs i Koncernredovisning där en av kursböckerna var "*Revision – en praktisk beskrivning*" från FAR Förlag. Boken har kommit till stor nytta i beskrivandet av revisorn och dennes roll i företaget samt redogörelsen för revisionsprocessen. Efter sökningar i länsbibliotekets kartotek hittades fyra böcker där revisorn och dennes arbete beskrivs, vilket har legat till grund för uppsatsens inledning och referensram. Vid sökningar på Internet har en rapport vid namn "*Revisionsplikten i små aktiebolag*" hittats, rapporten är skriven år 2005 av Professor Thorell och Professor Norberg på uppdrag av Svenskt Näringsliv. Sökningarna har även lett till användandet av direktiv om den pågående utredningen från Regeringen och från Justitiedepartementet. En rapport från ECON som skrivits på uppdrag av FAR SRS har kommit till nytta vid skapandet av uppsatsens inledning, då den beskriver den samhällsekonomiska nyttan av revisionen. Pressmeddelanden från FAR SRS samt från Justitiedepartementet har varit till stor hjälp i problembakgrunden.

En annan viktig källa har varit tidningen Balans som hittats på Mittuniversitetets bibliotek. Balans är en tidning från FAR SRS som riktar mot revisorer och redovisare, det är den källa som gett mest hjälp i frågan om revisionsplikten i andra europeiska länder. Försök har gjorts för att hitta fler vetenskapliga artiklar, i bland annat olika databaser, dock utan framgång. Då författarna nu läser tredje året på Ekonomiprogrammet har hjälp tagits från tidigare års kurslitteratur och från Svensk Lag.

⁹⁴ <http://www.google.se>

⁹⁵ <http://www.jlb.ostersund.se/> samt <http://www.bib.miun.se/>

3.6 Urval

För att få en så stor bredd som möjligt har företag i olika branscher valts ut. Intressant var även att se vilka faktorer företagen hade gemensamt. Fem aktiebolag inom olika branscher valdes ut, varav fyra har någon form av personlig anknytning till författarna. Att välja respondenter som är lättast att få tag i kallas bekvämlighetsurval. De kan leda till missvisande slutsatser om respondenten och är ofta inte representativa - dock kan urvalet ge en god och täckande uppfattning av respondenten⁹⁶. De utvalda företagen är inte enbart valda efter bekvämlighet, utan även på grund av att de verkar i olika branscher.

Då ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten kommer att innebära att endast de små aktiebolagen slipper undan plikten, användes ett gränsvärde på upp till tio miljoner kronor i årsomsättning. Regeringens utredning föreslår ett gränsvärde på åttiotre miljoner kronor, medan FAR SRS anser att ett gränsvärde på tre miljoner kronor är mer rimligt. Då det i nuläget är svårt att avgöra vilket gränsvärde som kommer att bli gällande, valdes ett eget mer rimligt gränsvärde.

Både på grund av begränsad tid och begränsade möjligheter har företag valts ut som ligger i Östersund eller dess närområde. För att hitta potentiella intervjuobjekt användes en telefonkatalog samt Ratsit⁹⁷. Ratsit är en sida som ger gratis kreditupplysningar om företag – sidan användes för att avgöra företagets bolagsform, samt för att få information om dess ungefärliga årsomsättning. För att hitta mer information om företagen har Internet, i form av företagens hemsidor, använts.

Det fanns en önskan om att undersöka hur många aktiebolag det finns i Östersund, samt hur många av dessa som skulle omfattas av en eventuellt borttagen revisionsplikt. Kontakt etablerades med Bolagsverket, som dock berättade att det inte fanns någon sådan statistik – de kunde endast berätta hur många registrerade aktiebolag det finns i länet.

3.7 Genomförande av intervjuer

När urvalet var genomfört, lånades en bandspelare av vaktmästeriet på Mittuniversitetet. Valet att använda en bandspelare grundades på tidigare erfarenheter där endast anteckningar använts. Det har uppfattats som ineffektivt att anteckna samtidigt som intervjuobjektet berättar, då det ofta orsakar ett flertal frågetecken i efterhand. Genom att använda en bandspelare skapas en personlig kontakt med den intervjuade då en ögonkontakt kan vidhållas. Vid sammanställandet av intervjun är det enkelt att gå tillbaka och minnas vad som sades.

Genom ett telefonsamtal etablerades en första kontakt med de potentiella intervjuobjekten, där en kort beskrivning av intervjuens innehåll gavs. Samtalen visade att endast en av fyra var intresserad av att medverka.

⁹⁶ Holme, I. M. Solvang, B. K. (1997) Sid, 183-184.

⁹⁷ <http://www.ratsit.se/>

Anledningarna till det stora bortfallet var olika, något företag var fullbokat, medan ett annat hade lämnat bort alla sina räkenskaper och inte tyckte de var tillräckligt kunniga för studien. Intervjuerna genomfördes på plats ute hos företagen, de tog vardera runt en halvtimme att genomföra. Respondenterna var väldigt tillmötesgående och lämnade möjligheten öppen för övriga frågor. För att få en effektivitet i datainsamlingen utfördes intervjuerna samt sammanställandet både separat och gemensamt.

3.8 Bearbetning av intervjuer

Efter varje intervju sammanställdes materialet i lugn och ro. Den inspelade intervjun lyssnades av samtidigt som texten bearbetades och skrevs ned. Då respondenterna var relativt dåligt insatta i vad ett avskaffande av revisionsplikten skulle innebära för deras företag, blev information inte så uttömmande som önskats - det sammanställda materialet är alltså endast vad som återfinns i empirin. Vidare delades materialet in i olika kategorier som sedan låg till grund för empiriavsnittets rubricering. När intervjuerna var sammanställda och nedskrivna tilläts intervjuobjekten att läsa igenom och kommentera materialet. För att underlätta för läsaren skapades en sammanfattning där företagens svar på intervjufrågorna framgår tydligt.

3.9 Metodreflektion

I efterhand kom reflektionen att intervjuobjekten borde ha kontaktats tidigare. Det låg ett alltför stort fokus på teoriavsnittet, vilket gjorde att själva studien hamnade i skymundan. Om kontakten med företagen hade etablerats tidigare, hade arbetsgången blivit mer effektiv. På grund av den dåliga tidsplaneringen blev intervjuerna väldigt utspridda – företagen hade mycket att göra och den utlovade intervjun hamnade i andra hand. Om företagen kontaktats tidigare, hade möjligheten varit större att effektivisera intervjuerna – vilket hade givit mer tid till sammanställandet av dessa, samt färdigställandet av uppsatsen.

Respondenterna upplevdes inte riktigt insatta i ämnet, varför en stor osäkerhet satte stopp för utförliga svar. Materialet som låg till grund för empirin blev väldigt tunt, varför det kanske hade varit rimligt att ta med fler företag i undersökningen. Funderingar väcktes ifall en enkät hade varit bättre – med ett större urval och med en undersökning med fasta svarsalternativ kanske responsen hade varit bättre. Å andra sidan fanns ingen säkerhet att undersökningen i så fall hade givit något resultat, många gånger läggs en enkät bara åt sidan och glöms bort. Ett annat alternativ kunde ha varit att kombinera en intervju med en enkät för att se om svaren kompletterade varandra. Även här fanns dock problemet att enkäten kunde ha lagts åt sidan, men å andra sidan hade studien ändå kunnat grundas på intervjuerna. Den begränsade tiden gjorde dessvärre att det inte var genomförbart att använda båda metoderna.

3.10 Källkritik

Den största kritiken till uppsatsens källor är att informationen kan uppfattas som förlegad – de nämnda undersökningarna är sedan flera år tillbaka. Med tanke på att regeringens utredning pågår i dagsläget borde det idag finnas stora mängder utredningar och rapporter om revisionsplikten. Mer information hade önskats om relationen mellan revisor och småföretagare. Det finns mycket information om revisorns relation till större och publika företag, medan de små verkar ha hamnat i skymundan.

Då ungefär 90 % av alla Svenska aktiebolag kommer att bli berörda av ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten, uppfattas det egendomligt att fokus i regel läggs på de större företagen.

Det har förekommit stora svårigheter att hitta relevanta utländska källor, vilket har resulterat i att endast svenska referenser har legat till grund för uppsatsen. Som kritik till den utvalda informationen kan sägas att tidigare forskning från andra länder hade varit önskvärt.

Ett större urval hade resulterat i ett mer tillförlitligt resultat. På grund av den begränsade tiden var urvalet tvunget att begränsas - för att väga upp det låga urvalet användes företag inom olika branscher.

3.11 Reliabilitet och validitet

Syftet med studien var att undersöka hur några små företag i Östersund ställer sig till avskaffandet av revisionsplikten, därmed kan ingen generalisering göras då endast ett fåtal av stadens företag tillfrågades. Det är viktigt i en undersökning att informationen är giltig och pålitlig. Reliabilitet innebär att undersökningen ska kunna upprepas under samma förhållanden och därmed ge samma resultat, medan validitet innebär att undersökningen ska ge förklarande och lämpliga svar.⁹⁸ I samband med en kvalitativ metod är det inte lika stor risk för felaktigheter som vid en kvantitativ – i den kvalitativa metoden får undersökaren en större närhet till respondenten. Vid en kvantitativ metod används ofta en enkät vilken lätt skapar missförstånd och kan ge ett stort bortfall – i den kvalitativa metoden används en intervju där intervjuaren kan förklara frågorna samt få mer utförliga svar.⁹⁹

För att undersökningen skulle få en större bredd, valdes ett antal företag från olika branscher. Vidare eftersöktes gemensamma nämnare mellan företagen, trots företagens olikheter. För att underlätta undersökningen av det valda ämnet skapades en intervjuguide med relevanta frågor. Frågorna formulerades med hjälp av den problemformulering uppsatsen är byggd på, samt genom den utvalda teorin. För att underlätta övergången mellan teori och empiri, samt för att följa studiens röda tråd skapades relevanta frågor gällande respondenternas relation till revisorn och revisionen. Vid första kontakten med varje respondent erbjöds ett utskick av intervjufrågorna för att denne skulle känna sig förberedd och bekväm med frågorna, dock avböjde samtliga respondenter. Att låta intervjuobjekten ta del av intervjufrågorna redan innan intervjun kan resultera i ett mer uttömmande resultat, vilket i studien hade varit önskvärt. I samband med intervjuerna har en bandspelare använts för att ge en korrekt bild av företaget och vad som blivit sagt under intervjun. Bandspelaren hade en inbyggd mikrofon vilket gjorde att respondenten hördes klart och tydligt vid återuppspelning. För att undvika felaktigheter och missuppfattningar tilläts intervjuobjektet läsa igenom och kommentera den sammanställda intervjun.

⁹⁸ Jansson, A-M. (2008) *Revision ur ett revisorsperspektiv*. Luleå: Universitetstryckeriet. Sid, 61-62.

⁹⁹ Holme, I. M. Solvang, B. K. (1997) Sid, 94.

4. Empiri

I kapitlet beskrivs de intervjuade företagen. En sammanställning ges av varje intervju där läsaren får ta del av vad det aktuella företaget anser om revisorn och revisionsplikten. Slutligen ges en översiktlig sammanfattning av företagens svar på intervjufrågorna.

4.1 Absoft AB

4.1.1 Företagsbeskrivning

Absoft AB har sedan starten 2006 erbjudit tjänster inom lagerhållning och distribution av video på Internet. Bland företagets kunder återfinns exempelvis Östersunds-Posten, Göteborgs-Posten, Expressen och Ving. Företaget har en omsättning på runt tre miljoner kronor och ägs idag av fyra privata delägare.¹⁰⁰ I nuläget är företaget på väg in i en expansionsfas - det pågår förhandlingar om en nyemission där investerare ska gå in med kapital, i gengäld får de en viss procent av företagets aktier.

4.1.2 Redovisning och revision i dagsläget

En av delägarna till Absoft AB är Filipp Bäckvall som även är den som sköter kontakten med företagets revisor. Företaget har valt att lämna bort all sin löpande bokföring samt bokslut till en redovisningsbyrå. I dagsläget uppfattar Filipp ingen nytta med revisionen, förutom när det ges förslag på disposition. Revisorn fungerar både som granskare och som rådgivare, där rådgivningsrollen uppfattas som en central del för företaget.

Absofts intressenter har hittills inte varit skeptiska mot några överifierade rapporter, utan kräver endast årsredovisning och delrapporter som underlag vid exempelvis nyupplåning. Då företaget ännu är väldigt ungt är det mycket som hinner ändras under årets gång vilket innebär att den senaste årsredovisningen kanske inte alltid är aktuell.

4.1.3 Relationen till revisorn

Relationen till revisorn uppfattas av Filipp som ett väldigt informellt förhållande. Företaget kan ställa alla möjliga sorters företagsekonomiska frågor, inte bara frågor som har med revisionsuppdraget att göra.

4.1.4 Företaget efter ett eventuellt avskaffande

Ett avskaffande av revisionsplikten ser Filipp som positivt, granskningsplikten ser han mest som ett formellt krav. Han uppfattar inte att avskaffandet kommer att få några speciella effekter för företaget, de pengar som skulle kunna sparas genom den slopade revisionen kommer förmodligen att läggas på redovisning och rådgivning istället. Filipp känner att han inte har tillräcklig kunskap för att veta exakt vad ett avskaffande skulle innebära för Absoft, men minskade kostnader skulle förstås uppfattas positivt. Företaget kommer definitivt ha kvar revisorn, men i så fall som rådgivare.

¹⁰⁰ <http://absoft.se/> 2008-05-09

4.2 Assistans Fyrklövern AB

4.2.1 Företagsbeskrivning

Lars Persson startade Assistans Fyrklövern i januari 2008. Då bolaget är nystartat har ingen brukare ännu anlitat Lars, det kan ta flera år innan firman får sin första kund. Den budgeterade årsomsättningen, som utgår från fem brukare, är fyra till sex miljoner kronor beroende på hur många brukare som väljer att anlita företaget. Vid bolagsstartandet förvärvades även en ny revisor.

4.2.2 Redovisning och revision i dagsläget

I firman använder Lars revisorn endast för granskning, han anser sig inte ha någon större nytta av denne då han redan använder sig av en annan ekonomisk rådgivare vid frågor gällande företaget. Lars har uppfattningen att ifall man inte är helt uppdaterad på regler och nya bokföringsbestämmelser bör någon kunnig sköta redovisningen, varför han valt att lämna bort all löpande bokföring och bokslut till en ekonom. Lars använder revisorn endast när det är dags för årsboksluten och tiden för granskning är inne. I ett annat företag Lars äger används revisorn som rådgivare beroende på vem denne är.

Revisionen uppfattas av Lars som en bra kontroll på att bokslutet är korrekt utförd. Han tycker dock att det är en alldeles för stor utgift för det lilla jobb revisorn utför. Orsaken till att Lars endast nyttjar revisorn för att kontrollera årsbokslutet är att denne, enligt honom, är alldeles för dyr.

4.2.3 Relationen till revisorn

Relationen till revisorn är enligt Lars oftast bra. Han har ingen etablerad relation med en specifik revisor utan vänder sig till den som kan hjälpa honom för stunden. I Assistans Fyrklövern AB kommer relationen med revisorn enbart att bestå av mötet angående årsbokslutet då Lars använder sig av sin ekonomiska rådgivare när det gäller rådgivningsbiten.

4.2.4 Företaget efter ett eventuellt avskaffande

Enligt Lars är det bra att avskaffandet kan bli gällande ur en kostnadsaspekt, å andra sidan tycker han även att det är bra när någon granskar/kontrollerar redovisningen. Efter ett avskaffande kommer Lars inte att fortsätta anlita någon revisor, såvida det inte händer något oförutsett de närmaste åren. Anledningen är att Fyrklövern AB är ett litet företag samt på grund av att Lars redan har en etablerad relation med sin rådgivare. Även kostnaden är en del av orsaken.

Lars behåller det som en möjlighet att använda revisorerna som konsulter då de besitter en kunskap han själv inte har. Håller man sig inte uppdaterad med nya regler och ändringar gällande redovisning anser Lars att man absolut ska använda sig av revisorer, vilka redan har denna kunskap och är uppdaterade.

4.3 Hamngatan 12

4.3.1 Företagsbeskrivning

Hamngatan 12 är en butik i centrala Östersund som sysslar med heminredning och design. Företaget är ett aktiebolag registrerat år 2001 med en omsättning på runt tre miljoner kronor. Butiken erbjuder varor och tjänster inom interiör, design och textil. Utöver butiksverksamheten erbjuds även inredningsuppdrag till företag och privatpersoner.¹⁰¹

4.3.2 Redovisning och revision i dagsläget

Hamngatan 12 har haft samma revisor sedan Malin Savehed och hennes man, Peter, tog över företaget för tre år sedan. Företagets redovisning lämnas vidare till en redovisningsbyrå. Malin och Peter har använt samma revisor till alla sina företag sedan 2001. Malin uppfattar att revisionen inte har någon nytta för dem som småföretagare, den fungerar mer som en bekräftelse på att bokföringen är riktig. Under de år Malin har ägt företaget har revisorn inte haft några synpunkter på bokföringen, revisionen har endast fungerat som en kontroll. Då det inte gjorts några anmärkningar anser Malin att revisionen är överflödigt.

Företaget har bara två ägare, vilka anser sig ha full insyn i verksamheten. Hade det handlat om ett större företag med fler ägare tror Malin att situationen hade sett annorlunda ut. Då företaget är väldigt litet och har små resurser är det inte lika benäget att utföra fusk i redovisningen som ett större företag. Idag innebär revisionen en kostnad på nästan 15 000 kronor oavsett företagets omsättning, vilket Malin inte tycker är rimligt för ett litet företag med små resurser. De få gånger företagen har varit i behov av nyupplåning har ingen revisionsberättelse behövts då banken endast krävt en kopia på resultat- och balansräkning.

4.3.3 Relationen till revisorn

Malin upplever att relationen till revisorn är bra, även när det gäller frågor utöver revisionen. Malin och Peter har precis köpt en ny butik, vilket var ett utmärkt tillfälle att rådfråga revisorn. Revisorns råd kom väl till pass vid till exempel skrivning av hyreskontrakt och vid affärsöverlåtelsen. Malin tar revisorn till hjälp även vid situationer som placeringar och frågor gällande deras koncern. Det är som rådgivare Malin använder revisorn i första hand.

4.3.4 Företaget efter ett eventuellt avskaffande

Malin och Peter äger tre olika företag, vilka samtliga kommer att omfattas av ett avskaffande av revisionsplikten. Även efter ett avskaffande kommer de att fortsätta anlita revisorn som konsult till frågor som berör företagen samt vid andra affärer. Den största effekten företaget kommer att få efter ett avskaffande är sänkta kostnader, vilket medför ett högre resultat. Så länge företagets bokföring fungerar tycker inte Malin att det finns någon anledning att fortsätta anlita revisorn för granskning. Den pågående utredningen har föreslagit ett gränsvärde på 83 miljoner i omsättning, vilket Malin tycker är alldeles för högt. Ett mer rimligt värde tycker hon borde ligga runt 20 miljoner.

¹⁰¹ <http://hamngatan12.se/> 2008-05-09

4.4 Lasses Kakelservice AB

4.4.1 Företagsbeskrivning

Lasses Kakelservice AB är ett litet aktiebolag som ägs av Lars Gabrielsson. De sysslar med plattsättning och diverse byggnadsarbeten för både privatpersoner och företag. Företaget började som enskild firma och hade redan då en revisor som arbetade på en revisionsbyrå. När företaget år 2002 istället registrerades som aktiebolag, byttes denna revisor ut mot en av revisionsbyråns delägare. Idag består Lasses Kakelservice av fem medarbetare och har en årsomsättning på ungefär tre miljoner kronor.

4.4.2 Redovisning och revision i dagsläget

Lasses Kakelservice har använt samma revisor sedan de startade företaget. Företaget använder sin revisor både för granskning och för rådgivning, vilket Lars tycker fungerar mycket bra. Kontakten med revisorn är mycket god - företaget utför all redovisning själv, då frågor uppstår kontaktas revisorn för hjälp och råd. I början av relationen till revisorn upplevde Lars att det fanns en viss rädsla att visa revisorn hur okunnig han var i ämnet. Med åren lärde han sig dock att det bland annat var på grund av Lasses Kakelservice som revisorn hade ett arbete.

Lars anser sig ha stor nytta av revisionen och revisionsberättelsen. Vid två olika tillfällen har kreditgivare krävt en kopia av berättelsen - dels vid kreditanskaffning när företaget bytte bolagsform, och dels vid en kredithöjning.

4.4.3 Relationen till revisorn

Företagets kontakt med revisorn är väldigt god, Lars använder denne som rådgivare även vid andra frågor som gäller företaget, exempelvis vid införskaffning av företagsbilar, samt köp av dyrare inventarier. Andra frågor revisorn hjälper till med kan vara olika investeringsbeslut Lars ställs inför. Revisorn ger däremot aldrig konkreta råd, utan presenterar endast olika alternativ. De olika rollerna revisorn har i företaget är enligt Lars lika värdefulla.

4.4.4 Företaget efter ett eventuellt avskaffande

Förslaget för avskaffandet ser Lars som positivt, han tycker att det är bra att det kommer att finnas en valmöjlighet. Som företagare kommer Lars att fortsätta använda revisorn i den utsträckning han gör idag. Då Lars upplever sin kunskap inom ämnet som väldigt begränsad, kommer han att fortsätta använda revisorn även när det gäller granskningen. Eftersom företaget inte kommer att göra någon förändring även efter ett avskaffande av revisionsplikten, ser Lars heller inga effekter.

I anslutning till ett avskaffande av revisionsplikten uppfattar Lars att det troligtvis kommer att bli lättare för de små företagen att fuska med redovisningen.

4.5 Mäklarhuset Sundströms

4.5.1 Företagsbeskrivning

Mäklarhuset Sundströms är en fastighetsmäklarfirma med en ungefärlig årsomsättning på sju miljoner kronor. Företaget med sina sex medarbetare ligger i centrala Östersund med objekt till försäljning i hela Jämtland. Mäklarhuset Sundströms registrerades som aktiebolag år 1988 och erbjuder sina kunder ett paket baserat på trygghet, engagemang och kreativitet. Paketet innehåller även kunskap om den lokala marknaden och en personlig service. Hos mäklarhuset Sundströms ska kunden aldrig behöva bli överraskad när det gäller fastighetsaffärer.¹⁰²

4.5.2 Redovisning och revision i dagsläget

Rolf Sundström är ägare till Mäklarhuset Sundströms och har jobbat inom fastighetsbranschen i trettio år. Rolf uppfattar att revisorn med dennes revisionsberättelse är viktig för företaget, det fungerar som en stämpel på att redovisningen är korrekt. Den löpande bokföringen sköts inom företaget, och lämnas sedan bort till en redovisningsbyrå i slutet av varje månad. Företaget har användning av berättelsen gentemot banker och andra intressenter, och i samband med överlåtelser eller större affärsförhandlingar.

I dagsläget används revisorn i huvudsak till granskning, men även i mindre utsträckning till rådgivning. Företagets styrelseordförande är även affärsjurist som i många fall fungerar som rådgivare i olika situationer. Rolf tycker dock att han har nytta och glädje av revisorn i frågor som affärsjuristen inte kan svara på.

4.5.3 Relationen till revisorn

Företaget har haft samma revisor i över tjugo år. Relationen till revisorn är bra, men inte alltför nära - Rolf uppfattar den som lämplig. Kontakten uppstår mestadels i samband med bokslutet, eller då det dyker upp speciella frågor. Däremot upplever Rolf att revisorn skulle kunna vara mer aktiv i sin rådgivning, det är endast när Rolf har frågor som revisorn agerar.

4.5.4 Företaget efter ett eventuellt avskaffande

Rolf anser att revisionsplikten bör finnas kvar, han ser det väldigt positivt med garantin som revisionen faktiskt ger. Revisorerna kan inte tappa alla kunder – Rolf tror att de måste komma med någon sorts respons för att behålla sina klienter. Företaget kommer att behålla revisorn även om revisionsplikten avskaffas, det ger en viss trygghet. Rolf känner att han inte är så insatt i vad avskaffandet kommer att innebära. Han ser dock inga effekter för företaget vid ett avskaffande, däremot kan det finnas andra företag som kan ligga i gråzonen av någon anledning. En slopad revisionsplikt tror Rolf kommer innebära att det blir enklare att fuska i redovisningen, det blir lättare att ”passera nålsögat”.

¹⁰² <http://www.maklarhuset.se/Local/Page.aspx?SiteId=101&NodeId=638> 2008-05-14

4.6 Sammanfattning

→ Företag ↓ Frågor	Absoft AB	Assistans Fyrklövern	Hamngatan 12	Lasses Kakelservice	Mäklarhuset Sundströms
<i>Redovisning och revision i dagsläget.</i> Hur sköter ni redovisningen idag?	Väljer att anlita ett redovisningsföretag.	Lämnar bort till en ekonom.	Väljer att anlita ett redovisningsföretag.	Görs inom företaget.	Görs inom företaget samt lämnas till redovisningsbyrå
Vilken nytta har ni av revisionen?	Ingen direkt nytta.	Ingen direkt nytta.	Ingen direkt nytta.	Bra för företagets intressenter.	Bra med garanti, och för företagets intressenter.
Hur använder ni revisorn idag?	Både som granskare och rådgivare.	Endast vid granskning.	Både som granskare och rådgivare.	Både som granskare och rådgivare.	Granskare och i viss mån rådgivare.
<i>Relationen med revisorn.</i> Hur fungerar revisorn som rådgivare?	Rådgivningen uppfattas som en central del.	Inte alls, har en ekonomisk rådgivare.	Rådgivningen uppfattas som en central del.	Granskning och rådgivning uppfattas som lika viktig.	Har affärsjurist, varför revisorn används ibland.
Vilken relation har ni till revisorn?	Har ett väldigt informellt förhållande till revisorn	Oftast bra, ingen specifik revisor.	Bra, även för övriga frågor.	Bra, även för övriga frågor.	Lämplig, inte för nära.
Hur länge har ni haft er revisor?	Haft samma sedan bolaget startade.	Haft samma sedan företaget startades.	Haft samma sedan 2001.	Haft samma sedan företaget reg. som AB.	Haft samma i 20 år.
<i>Företagen efter ett avskaffande.</i> Hur ställer ni er till ett ev. avskaffande?	Inte tillräckliga kunskaper, men uppfattas positivt.	Både bra och dåligt.	Positivt.	Positivt, bra med valmöjlighet.	Negativt.
Hur kommer ni att agera vid ett ev. avskaffande?	Skippa granskning, ha kvar rådgivning.	Kommer att välja bort revisorn helt och hållet.	Skippa granskning, ha kvar rådgivning.	Fortsätter som i dagsläget.	Fortsätter som i dagsläget.
Varför kommer ni att behålla/avskaffa revisionen?	Revisorn som rådgivare har en viktig roll.	Avskaffar på grund av höga kostnader.	För höga kostnader, bokföringen fungerar redan bra.	Begränsade kunskaper inom området.	Vill ha kvar garanti-stämpeln.
Vilka effekter tror ni att ni kommer få av ett avskaffande?	Inga, ev. minskade kostnader.	Inga, ev. minskade kostnader.	Minskade kostnader.	Inga - behåller revisionen.	Inga - behåller revisionen.

5. Analys

I kapitlet återfinns en analys som kopplar samman det empiriskt insamlade materialet med den teoretiska referensramen. Läsaren får ta del av likheter och skillnader mellan de olika delarna.

5.1 Revisionens syfte

Revisionsplikten har varit lagstadgad för alla aktiebolag sedan 1988.¹⁰³ De små bolagen var i synnerhet utsatta för ekonomisk brottslighet varför ett beslut om revisionsplikt fastlades.¹⁰⁴ Revisionens huvudsyfte är att företagets intressenter ska få en rättvisande bild av företagets redovisning och ledning. Revisionen finns till för att ge en garanti på att informationen är korrekt, samt för att öka tillförlitligheten till företagets ekonomi.¹⁰⁵ Vidare har företagen hjälp av revisionen vid kredittagning hos leverantörer och kreditgivare. Företagarna är ofta inte medvetna om vad revisionen bidrar med, eller vilken nytta den har för verksamheten.¹⁰⁶

De tre länder som nämns i problembakgrunden har sett olika effekter av avskaffandet. Danmark och Finland har valt att sätta gränsvärdena för de små bolagen lågt, medan England är det enda landet som sätter gränsvärdena enligt EG:s kriterier. I Danmark har avskaffandet lett till en ökad skattekontroll, och endast 2% av företagen har valt att välja bort revisionen – den främsta anledningen var med hänsyn till dess intressenter. I England har 60-70% av de aktuella bolagen valt bort revisionen då de inte ser att den har några fördelar.

Av de undersökta företagen anser Absoft, Hamngatan 12 och Assistans Fyrklövern att de inte har någon nytta av revisionen. De ser den endast som en kontroll på att bokslutet är korrekt utfört. Hamngatan 12 säger vidare att de aldrig fått några synpunkter eller anmärkningar på redovisningen, varför de anser att revisionen är överflödig. De tre företagens åsikter stärker den tidigare forskningen samt erfarenheterna från England – de är inte medvetna om revisionens nytta.

Lasses Kakelservice och Mäklarhuset Sundströms anser sig däremot ha stor nytta av revisionen, den fungerar som en stämpel på att allt är korrekt. Hos Lasses Kakelservice fanns en rädsla i början av relationen till revisorn, de ville inte visa sin okunskap inom området. Efterhand förstod de dock att revisorn finns till för att hjälpa, kanske framförallt i sådana situationer. Både Lasses Kakelservice och Mäklarhuset inser vad revisionen kan bidra med, de tycker det är viktigt att företagets ekonomi är tillförlitlig, och att intressenterna får en garanti på att informationen är korrekt. De två företagen går därmed emot tidigare forskning som säger att företagare i allmänhet inte är medvetna om vad revisionen har för nytta. I jämförelse med tidigare nämnda länder bekräftar de därmed vad Danmarks företagare anser; revisionen är nödvändig för företagets intressenter.

¹⁰³ Justitiedepartementet - *Förslag om avskaffande av revisionsplikten för små företag* (Pressmeddelande 2008-04-03)

¹⁰⁴ <http://alltomrevision.wordpress.com/2006/12/18/bor-revisionsplikten-avskaffas-eller-behallas/> 2008-04-01

¹⁰⁵ FAR Förlag (2006) *Revision – en praktisk beskrivning*. Stockholm: FAR Förlag. Sid, 19.

¹⁰⁶ Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 36.

Hamngatan 12, Mäklarhuset Sundströms och Lasses Kakelservice tror att den ekonomiska brottsligheten kommer att öka vid ett avskaffande av revisionsplikten. De tror att det kommer att bli lättare att fuska med redovisningen då det troligtvis inte kommer att finnas någon obligatorisk granskning. De tre företagen ser ett samband med hur det såg ut innan revisionsplikten lagstadgades.

Samtliga företag ser revisionen endast som en garanti på att redovisningen är korrekt. Tidigare forskning visar att revisionen är en förutsättning för att samhälle och näringsliv ska fungera¹⁰⁷ – endast ett av de fem företagen håller med, resten anser att revisionsplikten är ett överflödigt tvång.

5.2 Revisorns roll i småföretaget

Småföretagaren är den som har full insyn i verksamheten, samt den som fattar beslut gällande organisationens ekonomi. Då revisorn redan har en etablerad kontakt och en bra insyn i företaget, kan det falla sig naturligt att denne även blir rådgivare i företaget.¹⁰⁸ Revisorn uppfattar i allmänhet sin relation till klienten som att den har en väl uppbyggd grund, medan företagarna ofta är mindre engagerade.¹⁰⁹ Relationen revisor och småföretagare emellan är ofta långsiktig, den bibehålls många gånger i flera decennier. På grund av den uppbyggda relationen anlitas ofta samma revisor - detta trots att företagaren kanske inte får önskad valuta för pengarna.¹¹⁰

Majoriteten av de undersökta företagen anser att relationen till revisorn är bra, de flesta har haft samma revisor sedan företaget startades. Absoft har ett väldigt informellt förhållande till deras revisor, de upplever att de kan ställa alla möjliga sorters frågor till revisorn – inte bara sådana som har med revisionen att göra. Hamngatan 12 använder revisorn som rådgivare i första hand, de tar liksom Absoft hjälp av revisorn i olika ekonomiska situationer. Lasses Kakelservice uppfattar revisorns olika roller som lika värdefulla då ekonomikunskaperna i företaget är väldigt begränsade. Mäklarhuset Sundströms har haft samma revisor i över tjugo år, relationen uppfattas som bra och professionell. Rolf anser dock att revisorn skulle kunna vara mer engagerad, vilket ju går emot den teoretiska beskrivningen. Han uppfattar revisorn som passiv – det är endast när företaget har några frågor som revisorn agerar.

Assistans Fyrklövern är det företag som sticker ut från de övriga – de har ingen specifik revisor, utan använder den som kan hjälpa till när det är aktuellt. Företaget använder revisorn enbart för granskning – när Lars har företagsekonomiska frågor använder han sig av en ekonomisk rådgivare. Orsaken till att han valt att anlita en ekonomisk rådgivare är att han uppfattar revisorn som alldeles för dyr. Det är alltså inte alltid naturligt för alla företagare att anlita revisorn som rådgivare.

¹⁰⁷ FAR Förlag (2006) Sid, 19.

¹⁰⁸ FAR Förlag (2006). Sid, 129-130.

¹⁰⁹ Svanström, T. (2004) Sid, 64-65.

¹¹⁰ Svanström, T. (2004) Sid, 61-62.

Rådgivningsrollen innebär för revisorn att ge råd och synpunkter, men dock inte att medverka i beslutsfattandet. Rådgivningen har även en förebyggande funktion, den ser till att lagar och förordningar tas i beaktning.¹¹¹ Vissa företagare tar rådgivningstjänsten för given, medan andra kan vara omedvetna om att den existerar.¹¹² För att kontakten med revisorn ska ge så mycket som möjligt, eftersträvas en revisor som kan fungera både som samtalspartner och som rådgivare vid frågor utöver revisionsuppdraget.¹¹³

Samtliga företag i undersökningen är medvetna om att revisorn erbjuder rådgivning utöver revisionsuppdraget. Både Absoft, Hamngatan 12 och Lasses Kakelservice utnyttjar stödet frekvent, de anser att rådgivningen är den viktigaste delen. Lasses Kakelservice är det enda företaget i studien som reagerat över att revisorn endast ger råd och inte ger förslag på konkreta beslut. Resultatet stödjer i denna fråga den teoretiska sammanställningen, revisorns roll som rådgivare är väldigt viktig för företagen.

Det är genom revisionsprocessen revisorn får sin goda insyn i företaget. Revisionsprocessen är med andra ord viktig för att revisorn ska kunna göra ett bra jobb som rådgivare.¹¹⁴ Ett av företagen bekräftar vidare regeln att revisorn inte får medverka i något beslutsfattande. Assistans Fyrklövern och Mäklarhuset Sundströms är de företag som avviker - de har använt andra källor för rådgivning. Medan Assistans Fyrklövern använder sig av en ekonomisk rådgivare, har Mäklarhuset hjälp av en affärsjurist som även ingår i företagets styrelse.

5.3 Revisionsberättelsens betydelse för intressenterna

Det arbete revisorn utför vid företagets revision kallas revisionsprocessen - resultat redovisas sedan i en revisionsberättelse. Berättelsen är den enda offentliga rapporten, i den bekräftar revisorn att företagets redovisning utförts enligt ÅRL och enligt god redovisningssed. I berättelsen ska tydligt framgå om revisorn upptäckt några brister eller felaktigheter. I samband med revisionsprocessen är det viktigt med en öppen kontakt mellan företagaren och revisorn, allvarliga fel måste alltid rapporteras till företagets VD.¹¹⁵ Företagets intressenter behöver en garanti på att företagets redovisning är korrekt utförd samt att företagets förvaltning är tillförlitlig. Det är revisorns jobb att säkra kvaliteten på informationen.¹¹⁶ Intressenterna har i sin tur en förväntan på att revisionen ska vara genomförd av en kompetent och oberoende person.¹¹⁷

Absoft, Hamngatan 12 och Assistans Fyrklövern upplever samtliga att de inte har någon nytta av revisionsberättelsen. I samband med nyupplåning och kreditgivning har intressenterna endast krävt kopior på årsredovisning och rapporter. Därmed avviker de klart och tydligt från vad tidigare forskning visat. Mäklarhuset och Lasses Kakelservice har däremot vid ett flertal tillfällen upplevt ett krav på revisionsberättelsen från intressentens sida. Det är den huvudsakliga orsaken till att revisionen har ett stort syfte för just dem.

¹¹¹ FAR Förlag (2006). Sid, 129-130.

¹¹² Svanström, T. (2004) Sid, 64-65.

¹¹³ Ibid. Sid, 61.

¹¹⁴ FAR Förlag (2006) Sid, 33-34.

¹¹⁵ FAR Förlag (2006) Sid, 93-94.

¹¹⁶ Ibid. Sid, 19.

¹¹⁷ Thorell, P. Norberg, C. (2005) Sid, 33.

5.4 Företagen efter ett avskaffande

Den huvudsakliga anledningen till att eventuellt avskaffa revisionsplikten är att den idag uppfattas som en ekonomisk börda för de små bolagen.¹¹⁸ Även efter ett avskaffande är det troligt att de flesta företagen fortsätter använda revisorn, då det kan finnas krav från företagets intressenter.¹¹⁹ En studie som genomfördes 2006 visade att småföretagen faktiskt ville ha kvar revisionsplikten – revisionen uppfattades inte som någon ekonomisk börda för företagen. Den ger en hög nytta för kostnaden samt ger företaget viktig kunskap och lärdom.¹²⁰

De undersökta företagens reaktioner på ett eventuellt avskaffande är blandade, endast Mäklarhuset Sundströms ser förändringen som väldigt negativ. Rolf tycker att revisionen har en viktig roll då den ger en god garanti för företaget. Övriga företag ser positivt på ett avskaffande, de tycker det är bra att få en valmöjlighet.

Absoft uppfattar inte att ett avskaffande kommer ge några speciella effekter på verksamheten, de kostnader som skulle kunna minska kommer förmodligen istället att läggas på rådgivningsstöd från revisorn. Företaget kommer även i fortsättningen att anlita revisorn, men då endast som rådgivare. Assistans Fyrklövern ser den största effekten av ett avskaffande som minskade kostnader. De anser att revisorns arbete inte ger tillräcklig nytta för de kostnader det innebär för företaget. Assistans Fyrklövern kommer inte att anlita någon revisor om förslaget går igenom, utan fortsätter sitt samarbete med den ekonomiska rådgivaren. Även Hamngatan 12 ser sänkta kostnader som den största effekten, vilket kommer att ge ett högre årsresultat. Även efter ett avskaffande kommer de att anlita revisorn som konsult vid frågor som rör företaget. De har aldrig fått några anmärkningar på sin redovisning, varför Malin inte tycker att det finns någon anledning att fortsätta anlita denne i granskningssyfte. Malin tycker, precis som Lars på Assistans Fyrklövern, att priset för revisionen är för högt. Det är inte rimligt för ett litet företag med små resurser. Både Lasses Kakelservice och Mäklarhuset Sundströms kommer att fortsätta anlita revisorn i samma utsträckning som idag, även efter ett avskaffande av plikten. Då de inte kommer att göra någon förändring i företaget på grund av revisionsplikten, ser de heller inga effekter.

Absoft, Assistans Fyrklövern och Hamngatan 12 lämnar bort all sin redovisning och bokföring till en redovisningsbyrå eller -ekonom. Lasses Kakelservice sköter sin redovisning helt själv medan Mäklarhuset Sundströms sköter den löpande bokföringen själv för att sedan lämna den till en redovisningsbyrå i slutet av varje månad. Att både Absoft, Hamngatan och Fyrklövern använder en redovisningsbyrå kan vara en orsak till att de i framtiden skulle välja bort revisionen. Hamngatan 12 har aldrig fått någon anmärkning eller synpunkt på redovisningen vilket är den främsta anledningen till att de inte vill fortsätta med revisionen vid ett avskaffande. Lasses Kakelservice och Mäklarhuset fortsätter sin relation med revisorn precis som i dagsläget.

¹¹⁸ Svanström, T. Balans.

¹¹⁹ Företagsombudsmannen – Promemoria nr 2 2007-03-13

¹²⁰ Svanström, T. Balans.

Som föregående avsnitt visade är det endast två av de fem företagen som tidigare haft nytta av revisionen och av revisionsberättelsen. De är även de enda företagen i undersökningen som även i framtiden kommer att anlita revisorn för granskning.

Den pågående utredningen har gett förslag på gränsvärden för de företag som ska undantas från revisionsplikten. Värdet för årsomsättningen har de föreslagit till EG:s maximalt tillåtna värde (83 miljoner kronor)¹²¹, vilket Malin på Hamngatan 12 tycker är alldeles för högt. Ett mer rimligt värde tycker hon är runt 20 miljoner kronor. FAR SRS, liksom Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten, anser även de att de föreslagna gränsvärdena är för höga. De tycker att avskaffandet är positivt, men att anpassningen bör ske i mindre steg.¹²²

¹²¹ Justitiedepartementet - *Förslag om avskaffande av revisionsplikten för små företag* (Pressmeddelande 2008-04-03)

¹²² Elisabeth Precht. Balans.

6. Slutdiskussion

I avsnittet återfinns resultatet på uppsatsens problemformulering. Hela uppsatsen knyts ihop och läsaren får ta del av författarnas egna åsikter om ämnet. Kapitlet avslutas med förslag på fortsatta diskussioner inom ämnet.

För enkelhetens skull ges problemformuleringen ännu en gång:

- ♦ Vilka effekter tror företagarna avskaffandet av revisionsplikten får för de små aktiebolag som väljer att utnyttja lagförändringen?
- ♦ I vilken utsträckning kommer företagen att fortsätta anlita revisorer efter ett avskaffande av revisionsplikten?

6.1 Revisionens syfte

Det främsta syftet med revisionen är att ge redovisningen en rättvisande bild. Tre av de fem undersökta företagen ser inte att de har någon nytta av revisionen, vilket kan tyda på att de inte är tillräckligt insatta i vad revisionen kan betyda just för dem. De verkar inte vara införstådda med vad revisionen kan göra för dem, utan ser den enbart som en lagstadgad plikt. Även fast företagen tycker att revisionen ger en garanti på att redovisningen är korrekt skulle de vid ett avskaffande välja att utnyttja undantaget. Fenomenet kan uppfattas som motsägelsefullt - företagen verkar se nyttan, men utnyttjar den inte. Ett förslag för företagen vore att ställa fler frågor och ställa högre krav på revisorn – de behöver få veta vad revisorn egentligen gör. Företagen verkar ha inställningen att revisorns arbete är enkelt och snabbt avklarat, de är inte insatta i hur komplicerad revisionsprocessen faktiskt är. De verkar heller inte inse att revisionsprocessen ligger till grund för revisorns insyn i företaget. Att revisorn fullt ut förstår verksamheten är nödvändigt för dennes jobb som rådgivare. Det kanske inte går att kräva av företagen att de ska vara så pass aktiva, men om ett intresse finns bör fler frågor ställas till revisorn.

Ett av företagen berättade att de i början av sin kontakt med revisorn upplevde en rädsla att visa deras okunskap inom redovisningsområdet. Revisorn finns till för att företagen ska få hjälp, råd och stöd, samt vara ett bollplank för företagaren. Revisorn har en kunskap som många inte har, vilket bör utnyttjas i allra högsta grad.

6.2 Revisorns roll i småföretaget

Revisorns roll som rådgivare är den viktigaste roll denne har i ett småföretag, vilket bekräftas av företagen. Revisorn har redan en bra insyn i företaget och kan därmed ge konkreta råd och synpunkter. I ett av företagen används en affärsjurist till stor del i företagets rådgivningsstöd - det kanske hade varit mer rimligt att använda revisorn i större utsträckning, då denne är mer insatt i företagets ekonomiska situation. Företagen bör känna att de i alla lägen kan vända sig till revisorn med företagsekonomiska frågor. Att uppfatta revisorn som passiv kan vara en tolkningsfråga, har företaget haft samma revisor i tjugo år blir relationen lätt en rutin. När företaget inte meddelar revisorn att denne borde vara mer aktiv i sitt arbete gentemot klienten, är det svårt att uppnå förändring.

Relationen mellan företagare och revisor har en tendens att vara långsiktig, ofta under flera decennier. Många företag fortsätter sitt samarbete med revisorn trots att de inte får ut mesta möjliga av denne. Majoriteten av de undersökta företagen är väldigt unga, vilket resulterar i att det endast var ett av företagen som haft samma revisor i mer än tio år. Att ha samma revisor en längre tid kan uppfattas som ineffektivt - liksom ett företag byter leverantör om denne inte uppfyller företagets krav, bör även revisorn bytas ut om företaget inte är helt nöjd med samarbetet. Ett företag upplevde att relationen till revisorn var så pass undermålig att de istället valde en ekonomisk rådgivare. Författarnas åsikt är att företaget i första hand borde ha lagt energi på att hitta en revisor de trivs med och som uppfyller deras krav.

6.3 Revisionsberättelsens betydelse för intressenterna

Ett av revisionens huvudsyften är att intressenterna ska få en garanti på att informationen om företagets ekonomiska situation är korrekt. Endast två av de undersökta företagen har blivit tvungna att visa en kopia på revisionsberättelsen vid nyupplåning och kreditgivning. Att kreditgivare bara i vissa fall kräver revision av företaget bör noteras - all vetenskaplig teori säger att intressenterna kräver att företagen revideras. Därmed uppkommer funderingar om varför revisionsplikten är lagstadgad överhuvudtaget. Ett ungt företag expanderar ofta enormt första åren, varför en årsredovisning med tillhörande revisionsberättelse ständigt förändras under året. För eventuella intressenter är det då nödvändigt med uppdaterad information.

6.4 Företagen efter ett avskaffande

Den största orsaken till att revisionsplikten bör avskaffas är den höga kostnaden för företagen. Ett litet företag har små resurser och ser därmed revisionen som en onödig utgift. De företag i undersökningen som inte sett någon nytta med revisionen kommer att välja bort granskningen efter ett avskaffande. De anser att kostnaden är för hög för det arbete som utförs. Som tidigare nämnts borde dessa företag själva ta initiativ och sätta sig in i det arbete revisorn gör för företaget. Företagen kommer inte att slopa revisorn helt och hållet, de tror istället att revisorn i framtiden kommer att fungera som rådgivningskonsult. Vad företagarna inte verkar vara medvetna om är att det är revisorns konsulttjänster som kostar mycket pengar. Genom revisionsprocessen får revisorn full insyn i företagets verksamhet och kan därmed ge bästa möjliga rådgivning. Det är i samband med revisionen som priset kan bli lägre för rådgivningstjänsten, då revisorn redan har tillräcklig kunskap om företaget. Däremot uppfattas det positivt att företagen även fortsättningsvis vill dra nytta av revisorn i rådgivningssyfte - de inser att revisorn är användbar, har uppdaterad kompetens, samt har kunskap att tillföra företaget.

Majoriteten av företagen uppfattar ett avskaffande som positivt, möjligheten att välja står i fokus. Endast ett av de fem företagen ser avskaffandet som väldigt negativt, de värdesätter den stämpel revisionen faktiskt ger. Våra åsikter om att avskaffa revisionsplikten är negativa, vi tror att den ekonomiska brottsligheten kommer att öka markant och att det kommer bli svårare för företagen att visa upp en tillförlitlig ekonomi. Företagen är i regel väldigt okunniga inom området vilket troligtvis kommer att leda till mycket slarv och missförstånd. Alternativet vore i så fall att anlita en redovisningsekonom som utför arbetet, dock kvarstår faktum att denne inte berörs av regler för oberoende och jäv.

6.5 Slutsatser

Erfarenheter från andra europeiska länder har visat olika resultat, i Danmark har majoriteten av företagen valt att behålla revisionen då landets skattekontroller ökats. Även i Sverige är det troligt att något liknande kommer att införas vid ett avskaffande. Därmed är det kanske också troligt att många av de svenska företagen kommer att behålla revisionen, vilket Mäklarhuset Sundströms och Lasses Kakelservice bekräftar – de tycker det är viktigt med den stämpel revisionen ger. Englands företag har visat helt andra effekter där ett stort antal valt bort revisionen helt, den främsta anledningen är att de inte ser någon nytta med revisionen. I likhet med tre av studiens företag kan vi alltså se att företagen är för dåligt insatta i vad revisionen innebär för dem. Hur det kommer att bli efter ett avskaffande av revisionsplikten i Sverige kan vi endast spekulera om, dock verkar det orimligt att ta bort revisionen rakt av. Det är viktigt att det finns någon form av kontroll av företagets räkenskaper, både för företagets intressenter, samt för att kontrollera att företagen inte bedriver fusk. Att sätta kriterierna på samma nivå som EG:s direktiv upplevs befängt, det kommer att innebära att 96% av Sveriges företag undanslipper revision – risken för exempelvis skattefusk kommer säkerligen att öka markant. Det är enklare i ett större företag med större resurser att fuska än det är i ett litet.

Den enda effekt studiens företag ser efter ett avskaffande av revisionsplikten är minskade kostnader. Det är troligt att de sparade medlen istället kommer att gå till rådgivningsstöd. Rådgivningen uppfattas som en väldigt viktig del i revisorns arbete, fyra av de fem företagen kommer att fortsätta med revisorn som rådgivare även efter ett avskaffande. Två av dessa inser värdet av revisorns granskning, och kommer även i fortsättningen att låta sitt företag revideras. Det är intressant att se att två av företagen faktiskt vill fortsätta med revisorn i samma utsträckning som idag.

Företagens sätt att sköta sin redovisning varierar, vissa väljer att lämna bort sin redovisning helt och hållet medan andra sköter den internt. Ett av företagen sköter redovisningen både själv och genom en redovisningsbyrå, de är även ett av de företag som kommer att fortsätta med revisionen även efter ett avskaffande. Företaget är det mest etablerade av de fem undersökta företagen, det har funnits i tjugo år och har troligtvis funnit en trygghet i att ha den garanti som revisionen ger.

Flera av företagen tror att det kommer bli ökad ekonomisk brottslighet om revisionsplikten avskaffas; ändå tycker de att revisionen är överflödig. Vår uppfattning är att företagen i så fall borde vilja visa att de inte befattar sig med fusk, utan vilja ge intressenterna en garanti på att redovisningen faktiskt är korrekt.

6.6 Förslag till fortsatta diskussioner

Då utredningen om revisionspliktens eventuella avskaffande ännu ej är klar, finns det goda möjligheter till fortsatta studier inom området. Framförallt när det eventuella avskaffandet är genomfört finns många olika synvinklar att angripa. Ett intressant perspektiv är att, några år efter avskaffandet, genomföra samma studie igen och undersöka hur företagen agerat, vilka effekter de har fått, samt hur de tycker att det fungerar.

7. Källförteckning

Aggestam, Pontoppidan, C. (2007) När revisionsplikten avskaffades i Danmark. *Balans*. 2:31-35.

Aktiebolagslagen, Svensk Lag

Arlebäck, S.O. (1999) *Privata aktiebolag*, Stockholm: Svenska Förlaget.

Brottsbalken, Svensk Lag

Bruzelius, L. Skärvad, PH. (2004) *Integrerad organisationslära*, Lund: Studentlitteratur.

Dir 2006:96. *Revisorer och revision; genomförande av EG-direktiven*. Stockholm: Justitiedepartementet.

Dir 2006:128 *Tilläggsdirektiv till Utredningen om revisorer och revision; genomförande av EG-direktiv m.m. (2006:96)*. Stockholm: Justitiedepartementet.

Ds 1996:65. *Förtroenderevisorer i aktiebolag*. Stockholm: Justitiedepartementet.

ECON nr 2007-092. (2007) *Den samhällsekonomiska nyttan av revision*. Stockholm: FAR SRS.

FAR Förlag (2006) *Revision – en praktisk beskrivning*. Stockholm: FAR Förlag.

FAR Förlag (2007) *Samlingsvolymen 2007 Del 2*. Stockholm: FAR Förlag.

FAR SRS – *Slopa inte revisionsplikten för aktiebolag! Inför istället en ny företagsform!* 2006-12-14

<http://www.farsrs.se/pls/portal/docs/PAGE/FAR/NYHETSARKIV/2006/PRESSMEDDELANDE%20FR%C5N%20FAR%20SRS%2014%20DECEMBER%202006.PDF> 2008-04-03

Företagsombudsmannen – Promemoria nr2 2007-03-13

Holme, I. M. Solvang, B. K. (1997) *Forskningsmetodik*, Lund: Studentlitteratur.

Jansson, A-M. (2008) *Revision ur ett revisorsperspektiv*. Luleå: Universitetstryckeriet.

Jerlinger, G. (1996) *Revisorn*, Stockholm: Utbildningsförlaget Brevskolan.

Justitiedepartementet - *Förslag om avskaffande av revisionsplikten för små företag* 2008-04-03

<http://www.regeringen.se/sb/d/10450/a/102165>

Lundén, B. (2005) *Revision – Praktisk handbok för revisorer*, Näsviken: BL Information AB.

- Moberg, K. (2003) *Bolagsrevisorn*. Stockholm: Norstedts Juridik AB.
- Precht, E. (2008) Slopad revisionsplikt i 96 procent av aktiebolagen. *Balans*. 4:20.
- Sandén, W (2007) Små aktiebolag slipper anlita revisorer 2009. *Privata Affärer*. 2007-02-07
- Svanström, T. (2006) Företagen vill behålla revisionsplikten. *Balans*. 11:29-31.
- Svanström, T. (2004) *Revisorn som rådgivare*, Umeå: Print och media, Umeå Universitet.
- Thorell, P. Norberg, C. (2005) *Revisionsplikten i små aktiebolag*. Stockholm: Svenskt Näringsliv.
- Årsredovisningslagen, Svensk Lag

Elektroniska källor

Absoft AB. <http://absoft.se/> 2008-05-13

Allt om revision.

<http://alltomrevision.wordpress.com/2006/12/18/bor-revisionsplikten-avskaffas-eller-behallas/>
2008-04-01

Finska patent och registerstyrelsen.

<http://www.prh.fi/sv/kaupparekisteri/useinkysytyt/uusitilintarkastuslaki/osakeyhtiot.html>
2008-04-03

Google. <http://www.google.se>

Hamngatan 12. <http://hamngatan12.se/> 2008-05-09

Jämtlands läns bibliotek. <http://jlb.ostersund.se>

Mittuniversitetets bibliotek. <http://bib.miun.se>

Mäklarhuset Sundströms.

<http://www.maklarhuset.se/Local/Page.aspx?SiteId=101&NodeId=638> 2008-05-14

Ratsit. <http://www.ratsit.se/> 2008-05-15

Intervjuer

Bäckvall, Filipp. Absoft AB. 063-13 37 44	2008-05-13
Gabrielsson, Lars. Lasses Kakelservice AB. 070-629 49 67	2008-05-15
Persson, Lars. Assistans Fyrklövern AB. 063-10 25 41	2008-05-14
Savehed, Malin. Hamngatan 12. 070-314 08 83	2008-05-09
Sundström, Rolf. Mäklarhuset Sundströms. 070-653 97 18	2008-05-19

Intervjufrågor

1. Hur sköts er redovisning idag?
2. Vilken nytta har Ni av revisionen idag? (Exempelvis revisionsberättelsen).
3. Hur använder Ni revisorn idag, enbart för granskning eller även för rådgivare? Hur fungerar denne som rådgivare?
4. Vilken relation har Ni till revisorn? Hur länge har Ni haft Er revisor?
5. Hur ställer Ni er till ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten?
6. Hur kommer ni att agera vid ett avskaffande, kommer ni att utnyttja undantaget?
7. Varför tror ni att ni kommer att välja att behålla/avskaffa revisionen?
8. Vilka effekter tror Ni ett eventuellt avskaffande får för Er och Ert företag?